

20 sügist...

esikaan sise

lk 1 tiitelleht

Eessõna.

Külllike Altenberg, Noorteühing Eesti 4H tegevjuht alates 1999. a.

20 aastat tagasi valitses kogu Eestis ärkamisaeg, mis ergutas inimesi tegudele ning kindlameelsele oma raja sammumisele juba vabas, kuid väga noores ühiskonnas. Sellel ajal alustas oma elu elamist praegune Noorteühing Eesti 4H.

Värske organisatsiooni suureks eesmärgiks oli noorte vaba aja suunamine. Juba algusaastatest peale on ühingut saatnud pidev tahe muutuda paremaks ja kvaliteetsemaks noori hõlmavaks organisatsiooniks, ergutades üha rohkem noori ühinema ning endast jälge jätma. 4H ergutab oma liikmeskonda vabalt ja piirideta mõtlema ning edu nimel ise tegutsema ja alati panustama oma osa ühiskonna paremaks muutumisse.

Kui algusaastatel ei kujutanud mitte keegi ette, milliseks kujuneb Ameerikas 100 aastat tegutsenud organisatsiooni tee iseseisvas Eestis, siis juba mõne aja pärast näitas organisatsioon suurt elujõudu, populaarsust ja elutahet.

Algusaastatel tegutses ühing ilma suurte rahaliste toetusteta ja palgaliste töötajateta. Tegutseti suurest soovist midagi ühiskonnas paremaks muuta. Suur elutahe, aktiivne tegutsemine ja tutvumine teiste noorteühendustega maailmas avardas meie inimeste silmaringi ja avas peagi ukseid fondide maailma. Esimene suurem toetus tegevuste elluviimiseks laekus 1994. aastal tolelaegselt kultuuri- ja haridusministeeriumilt. Järgnevad neli aastat olid tänu Soome 4H kaasabil saadud toetustele üks parimaid ja vajalikemaid aegu. Nõnda avanes ühingul võimalus trükkida õppematerjale ja korraldada arvukaid infopäevi ning koolitusi erinevates Eestimaa paikades. Siis aga tabas ühingut mõõn, lõppes Soome toetus. Teha tuli raskeid otsuseid ja valikuid.

1999. aastal oli ühingu kontol vaid 700 krooni ja kõigeaeg alustati taas. Ma usun, et ühing jäi püsima just tänu vabatahtlikele juhendajatele, kes alla ei andnud. Vabatahtlikel meie organisatsioonis oli ja on suur süda, mis on muutnud rikkamaks kogu organisatsiooni. Elutahe, nooruslikkus ja soov midagi teha, keegi olla püsib siiani.

Teie käes olev Eesti 4H ajaloole pühendatud raamat annab ülevaate Eesti 4H jaoks nende 20 aasta jooksul olnud olulistest sündmustest ning inimestest

nende sees. Annab aimu väljakujunenud struktuurist, seadustest tulenenud muutustest, inimeste kogemustest ja kasvamisest.
See on raamat MEIST.

Algusaastatega võrreldes on 4H kasvanud üheks suurima liikmeskonnaga organisatsiooniks Eestis, kes suudab nüüd anda edasi oma kogemusi noorematele organisatsioonidele. Rõõm on tõdeda, et aastate jooksul suudame olla nii õppija kui õpetaja rollis. Kuna 4H väärtuseks on olnud alati tähelepanelik kahekõne noorte ja juhendajate vahel, võrdsete osalemisvõimaluste pakkumine noortele mis tahes ääremaal, on valitsenud organisatsioonis julge loovus, noorte oma aktiivsus ning teineteisemõistmine.

Nüüd tagasi vaadates tundub lausa müstiline, mis kõik on noorte kaasabil korda saadetud ja millest koos tehes elujõudu saavutame. Eesti maanoored on kasvanud koos Eesti 4Hga. Veel 20 aastat tagasi oli vabatahtlikkus olematu ja võõras nii sõnas kui sisus, kuid 4H jaoks ainus võimalik tegutsemisviis. Selleks on püütud leida erinevaid ideid ja mooduseid, kuidas hingega tööd tegevaid juhendajaid ikka ja jälle motiveerida ja tänada.

Kümme aastat tagasi saatsid Mari–Ann ja Tunne Kelam 4H-le tervituse, milles oli sõnum: "Usume, et 4H-le lisandub kaasaja oludes veel viies H ehk „HOME“. Kuni püsivad terved kodud, mida ehitame ja kindlustame südamete ja peadega, omaenda kätega ja tervislike eluviisidega, seni püsib Eesti ja taasärkab ka eesti küla".

Ehk on nende 20 aasta jooksul märkamatuult lisandunud meile ka viies H. Eesti 4H töö ei ole veel kaugeltki tehtud ega lõpetatud. 20 aastat on möödunud, kuid endiselt tulvab ideid ja mõtteid, mis veel vajavad realiseerimist. Kuna igal aastal lisandub uusi liikmeid, tuleb nende nimel taas mõni uus projekt käima lükata.

Eesti 4H tänab nende ilusa ja aktiivse 20 aasta eest asutajaliikmeid ning noortejuhete, tänu kellele liigub 4H oma kindlate visioonide ja eesmärkide täitmise suunas: luua maanoortele oskused ühiskonnas aktiivselt kaasarääkimiseks.

Tervitused.

Edgar Schlummer

Eesti Noorsootöö Keskuse direktor

Eesti noorsootöö on viimaste aastakümnete jooksul kiirelt arenenud ning on tänaseks kujunenud valdkonnaks, mis ei otsi enam oma kohta „teiste seas“, vaid on kindlalt üks olulisemaid mõjureid noorte isiksuse mitmekülgse arengu toetamisel. Noorsootöö tegutseb selgelt määratletud seadusandlikus ruumis, mille eesmärgid, tegevused ja vahendid nende saavutamiseks ning täitmiseks on strateegiliselt planeeritud.

Üheks tähtsamaks eesmärgiks on noorte aktiivne osalus ühiskonna elus ning selle saavutamisel on väga oluline roll noorteühingute tegevusel. Noorteühingute arengu tagamise oluliseks aluseks Eestis sai noorsootöö seaduse jõustumine 1999. aastal. Seadus sätestas noorteühingute mõiste, lõi ühingute tegutsemisele seaduslikud alused, reguleeris nende suhteid KOVidega (sh toetused noorteühingute noorteprogrammide ja noorteprojektide KOVi eelarvest), nägi ette vahendid noorteühingute toetamiseks riigi eelarvest (toetused noorteühingute noorteprogrammidele ja noorteprojektidele ning noorteühingute aastatoetused). See kõik andis suure tõuke uute noorteühingute loomiseks ja nende ühinemiseks, nt Eesti Noorteühenduste Liidul (ENL) on tänaseks juba üle 50 liikmesorganisatsiooni, mis 2011. aasta alguse seisuga ühendasid 38 000 inimest. Samas võib Noorteseire andmete alusel öelda, et noorteühingutesse on aktiivselt kaasatud 7% noortest. Kuigi küsitlusuuringute põhjal võib noorteühingutes osalemise protsenti hinnata kõrgemaks, tähendab see aga seda, et on terve hulk noori, kelleni ei ole veel jõutud. Huvi noorsootöö võimaluste vastu on noortel olemas ning noorteni jõudmiseks tuleb ka noorteühingutel jätkuvalt vaeva näha.

Läbi kahe aastakümne on 4H olnud jätkusuutlikult arenev ning tänaseks suure liikmeskonnaga noorteühing, mis on kahtlemata mänginud olulist rolli noorsootöö arengus läbi maaelu, rahvuskultuuri ja noorsootöö edendamise ning seda eriti kohalikul tasandil. Üleriigilise ühinguna on 4H noortevaldkonnas olnud hea partner nii riigile kui teistele valdkonna organisatsioonidele ning aidanud kaasa noortepoliitika kujundamisele, osaledes nii Noortepoliitika Nõukogu töös kui ka erinevates valdkonna arenguga seotud tööühmades.

Täname teid senise panuse eest ning soovime palju õnne 20. aastapäeva puhul!

Päivi Haapasalo (os. Torniainen) Soome 4H

Lämpimät onnittelet 20-vuotiaalle Viron 4H-järjestölle. Suomen 4H-liitolla ja Eestin 4H:lla on ollut lämpimät ja läheiset suhteet järjestön alkutaipaleilta lähtien. Järjestön perustajat tekivät todella hyvää pohjatyötä ja tutustuivat eri Euroopan maiden 4H- ja Young Farmers -järjestöjen toimintaan. Tässä yhteydessä matka suuntautui myös Suomeen ja meillä oli mahdollisuus ottaa vastaan Eestin 4H:n avainhenkilöitä.

Aivan 1990-luvun alussa yhteistyö tapahtui maa- ja metsätalousministeriöidemme siipien alla. Ministeriöltä saatu lähialuetuki mahdollisti erilaiset yhteiset koulutukset ja opintovierailut puolin ja toisiin. Useat 4H-piirit ja yksittäiset 4H-yhdistykset ovat myös ylläpitäneet tiiviitä suhteita oman paikkakunnan ystävyyuskunnan 4H-toimijoihin.

Elokuussa 1995 itselläni oli mahdollisuus osallistua Joulumäellä pidetyllä 4H-leirillä Pärnussa. Siellä ystävystyin usean Eestin 4H-ohjaajan kanssa. Anu Kersalu, Juri Rüte, Kyllike Altenberg, Piret Maasik, Priit Tammekas ja monet muut vaikuttajat. Yhteistyö on jatkunut edelleenkin vuosien varrella myös erillisissä hankkeissa. 2000-luvun alussa meillä oli muutamia kansainvälisiä koulutushankkeita EU:n nuorisohankkeen, Youth -ohjelman rahoituksella Venäjän Karjalassa, Virossa sekä Suomessa. Teimme myös raja-alueyhteistyöhankkeen alla 4H:n monikielisen esitteen. (venäjä, viro, englanti, suomi)

Monta uutta ideaa on kiikutettu myös Virossa Suomeen, ja sadat 4H-nuoret ja ohjaajat ovat osallistuneet Viron 4H:n legendaarisille 4H-leireille. Leirit ovat olleet kulttuuripitoisia ja muistan vieläkin ihanan Rosa esityksen 1995 leirillä sekä todella vaikuttavat nuorten laulu- ja musiikkiesitykset. Useasti on myös ymmärretty väärin ja saatu todella makeat naurut hauskoille kummelluksille kielen kanssa. Pohjoismaisilla 4H-leireillä sekä valtakunnallisilla leireillämme on ollut mainioita esiintyjiä Viron 4H:sta. Kokemällä Linkki -leirillä tanssiryhmä villitsi yleisön.

Olen ollut etuoikeutettu, kun olen saanut olla mukana Eestin 4H:n taipaleella eri tavoin. Ilolla seuraan kuinka järjestöstä on muodostunut todella vakaa toimija ja tärkeä yhteiskunnan kulmakivi Virossa.

ONNEKSI OLKOON - EESTI 4H!

Doris Põld ja Estel Pukk, koolitajad, kes on teinud Eesti 4Hga koostööd enam kui kümme aastat.

Enam kui kümme aastat tagasi kutsus 4H meid meeskonnatöökoolitust tegema. Kogemus oli mõlema osapoolle jaoks nii positiivne, et jätkasime arengukavade, projektijuhtimise, koolitussüsteemi ja nõustamise alase koostööga, tänu millele on meil olnud meeldiv võimalus saada osa 4H olulistest arengutest ja saavutustest. Väga oluline roll pikaajalise koostöö tekkimisel on olnud 4H võtmemeeskonna püsivus. Me ootame igat uut kokkusaamist ning häid mälestusi, mida koos meenutada, on kogunenud väga palju.

4H on meelde jäänud eelkõige elurõõmsa, õpihimulise, heas mõttes rahulolematu ning kuidas teha paremini hoiakuga organisatsioonina. 4H on meie jaoks kindlasti organisatsioon, mida ei tehta noorte jaoks, vaid noortega koos, neid kaasatakse arendusprotsessi ja kõige tähtsamate otsuste vastuvõtmisse, nagu näiteks pikaajaliste eesmärkide seadmine, uute projektide algatamine ja teostamine, organisatsiooni tulemuslikkuse hindamine jne. See on kindlasti omadus, mida saame teistele noorteorganisatsioonidele eeskujuks tuua.

4H eristub positiivselt selle poolest, et läheneb juhtimisele süsteemselt ega virise, vaid näeb probleemides alati eelkõige võimalust midagi ise ära teha.

4Hs julgetakse vaadata stereotüüpidest kaugemale ja pigem tulevikku kui minevikku, käiakse ajaga kaasas sõltumata sellest, et juhendaja võib olla vanavanaema staatuses. 4Hga koostöö on meile palju õpetanud. Oleme saanud häid kogemusi, kuidas mittetulundussektoris vabatahtlikke kaasata ja innustada organisatsiooni arengusse panustama. Meie kui koolitajate jaoks on 4H olnud nõudlik ja teadlik sihtgrupp, mis eeldab korralikku ettevalmistust ja pingutust ega luba ühelegi koolitusele minna lihtsalt mütsiga lööma. Kindlasti ei saa mainimata jätta 4H meeskonna elutervet huumorit, mis täidab energiaga nii asjalikud koosolekud, koolitused kui ka kohvipausid ja õhtused koosviibimised. Väga sümpaatne omadus on 4H avatus ja valmisolek oma kogemusi teiste ühingu- tega jagada ning seeläbi panustada noorteühenduste arengusse Eestis tervikuna.

Milline on 4H aastal 2020?

Noor ei ole nagu raamat, et paned riulisse, kümne aasta pärast võtad ja sama tekst on sees. Teame, et 4H ei ootagi seda, vaid küsib noortelt, mis neid huvitab, ja on valmis koos nendega ning nende järgi tegutsema, hoides kindlalt kinni oma põhiväärtustest. Usume, et just selline organisatsioon on 4H ka aastal 2020 – väärtustest lähtuv, innovatiivne, noortega koos tegutsev ja avatud maailmavaatega.

*Soovime 4H-le lennukaid mõtteid ja tegusaid teostajaid.
Uute kohtumisteni!*

Delme Harries,

Rural Youth Europe juhatus liige 2000 - 2008

During my involvement with Rural Youth Europe I have had the pleasure to get to know many of the members of the Estonian 4H organisation. I remember in 1990 attending my very first European activity in Sweden and met up with some Estonian's who were at the same event. This was before the time of email and social networking so keeping in touch was not as easy as it is today! Since that time I progressed to the board of Rural Youth Europe and had the pleasure of working with several Estonian members who were also on the board at the same time as me. Their love of the 4H organisation, their new ideas and friendship was important to a successful board.

I have many many happy memories of the fun I have had with the members of Estonian 4H at many Rural Youth Europe seminars and rallies and one of the highlights was the Autumn Seminar in Wales in 2006 where a heavily pregnant Maris was part of the prep team and Kadri was a participant at an action packed week in Cardiff! That was the first time I met Kadri, quiet and shy were the words I would have used to describe her at that time! I have since been proved wrong!

In 2009 I was honoured to have been invited to the Rural Youth Europe Rally hosted in Estonia. It was a fantastic week, thoroughly enjoyed by everyone! I had the pleasure of hosting a 'world cafe' with a difference which I believe was one of the many highlights of the week! The kayaking experience was something unique and luckily for my group we were at the back and made it to the correct finish line and did not end up half way to Finland!

From the early beginnings to the present time I have seen the organisation in Estonia grow in strength and more importantly I have seen the development of the members into strong, proud, energetic and patriotic people!

Lets all celebrate your special anniversary!

Noorte oma hääl ja tahe.

Augustis 1991 taastas Eesti oma riikliku iseseisvuse, kuid me ei piirdunud vaid sellega: tekkinud oli püüed luua demokraatlik, vaba õigusriik, kus igal noorel oleks oma hääl ja tahe midagi ära teha. Noortekogu Uus-Eesti loodi sellesama märkimisväärse aasta sügisel, kuigi aktiivsete inimeste mõtted liikusid maanoorte ühenduse taasrajamiseks juba mitu aastat varem. Eesti iseseisvumisliikumine oli oma kõrgpunktis, oli tunda valmisolekut oma riigi ülesehitamiseks ning ühe olulisema teemana oli üles kerkinud põllumajandusreform ja maaelu arendamine.

Noorteorganisatsiooni asutamise mõte hakkas liikuma Eestimaa Talupidajate Keskliidus ning nende eestvedamisel algas noorte talunike praktikaprogramm Rootsi Kuningriigis.

Samuti võimaldas Talupidajate Keskliit tegeleda ühel oma töötajatest noorsootöoga, mis valmistas ette viljakat pinnast noorte kaasamiseks maaelu arengusse. Samal ajal hakkas Maaleht tutvustama ülemaailmse noorteorganisatsiooni 4H tegevust. Eesti esimesed noored osalesid Rootsi 4H laagris juba 1991. aasta suvel. Kõik märgid näitasid, et aeg on küps Eestimaa erinevate arusaamade ja huvidega noorte ühendamiseks.

Noortekogu Uus-Eesti vapp

Eha Paas
1991. a.

Noorte entusiasm kandus edasi.

Eesti Maa-Keskerakonna juurde loodi 20. jaanuaril 1991 Eesti Maa-Keskerakonna Noortekogu, mille esimeheks valiti Jüri Rute. Mõni nädal hiljem nimetati ühendus Eesti Tsentristlikuks Noortekoguks. Suur soov luua noori ühendav kogu läks täide, kuid pärast uute ja värske kontaktide loomist Euroopa teiste, juba kogenumate maasuunitlusega noorsooühendustega tekkisid kahtlused, kas noori ühendav organisatsioon peaks olema poliitiline. 1991. aasta sügisel kinnitasid noored tsentristid uue põhikirja, uue nime ja valisid uue juhatuse. Jüri Rute kinnitati organisatsiooni juhi kohale.

Poliitiline tegevus jäi uuenenud organisatsiooni üheks neljast tegevussuunast. Juba aasta hiljem, kui tehti parandusi Noortekogu Uus-Eesti põhikirjas, jäeti poliitiline tegevus sellest üldse välja.

Traditsioonilise maanoorte ühenduse kujunemisega kaasnes liikmeskonna kasv ja tegevuse mitmekesistumine. Noortekoguga liitusid väga aktiivselt iseseisvalt alustanud maanoorte klubid Koongast (Joller), Elvast (Herba), mõni aeg hiljem põhiliselt kooliõpilastest koosnevad klubid Kohilast (Männi) ning Imavere 4H klubi. Nende ja üha uute iseorganiseeruvate klubide liitumisega kandus põhi-tegevus kohalikele tasandile. Noortekogu Uus-Eesti muutus klubide ühenduseks, keskus omandas teenindava, ühendava rolli.

Eesti Talupidajate Keskliidu juhtkonna huvi mittepoliitilise noorteorganisatsiooni vastu vähenes. Uus-Eesti infokeskus kandus 1992. aasta kevadeks taluliidust USA põllumajandusnõuandega tegelevasse organisatsiooni VOCA. Kuid noorte entusiasm kasvas üha edasi. 1992. aasta Euroopa Rallyks Hollandis olid organisatsioonil juba oma lipp ja esindussärgidki. Kõnealusel üritusel oli ka väga märkimisväärne roll välissuhete alguseks ning arenguks: Uus-Eesti võeti esimese organisatsioonina endise Nõukogude Liidu territooriumilt Euroopa Noorte Talunike ja 4H Klubide Komitee liikmeks (praegune Rural Youth Europe).

Uus-Eesti kõige kindlamaks tunnuseks oli maasuunitlus ning noortekogu põhiideestik seondus maakultuuri, traditsioonilise looduslähedase elulaadi ja tervikliku maapere ning maakoduga.

Oma (ajutise) kontori sai maanoorte ühendus alles 1993. aasta aprillis kultuuri- ja haridusministeeriumi toetusel. Organisatsiooni tööd koordineeris algusaastail juhatas. Esimeseks palgaliseks töötajaks sai Eha Paas 1994. aasta kevadel.

Peatselt asus Uus-Eestisse tööle ka teine palgaline töötaja Kersti Liiva. 1997. aastast asus organisatsioonis tööle maanoorte programmijuht Gerly Piiriste, kes

tegutses organisatsioonis 1999. aastani.

Alates 1999. aastast kuni praeguseni on 4H tööd juhtinud Küllike Altenberg. 1997. – 1999. aastal võimaldas organisatsiooni majanduslik seis palgata neli töötajat. Selline suurepärane olukord sai teoks vaid tänu Soome 4H toetusele.

Algusaastatel polnud aga kerge ning seetõttu alles poolteiseaastase tegutsemise järel avati oma arve Maapangas. Tasapisi sigines ka kontorisüsteem. Rootsist kingiti esimene auguraud ning Soomest paarkümmend esimest kausta. Rootsi Noorte Talunike Ühendus tegi rahalise annetuse, Norra 4H eraldas trükkaliga arvuti ning Soome 4H paljundusmasina ning suures koguses paberit. Vähehaaval arenes kontorisüsteem ja töö noorteühenduses kogus hoogu.

Uus-Eesti aitas kaasa Eesti demokraatia edendamisele, pakkudes põhilise ja otsustava võimu eelkõige noortele.

Organisatsiooni olulisimaks juhtimisorganiks oli üldkoosolek, mis tuli kokku sügiseti erinevates maakondades.

Üldkogul valiti noortekogu president, tegevussuundade juhid, volikogu esimees, revisjonikomisjoni liikmed, volikogu liikmed. Samuti seati kokku organisatsiooni tegevusprogramm ja aastaeelarve.

1999. aasta tõi kaasa olulised muudatused organisatsiooni arengus. Kadus nimi Uus-Eesti, muutus juhtimisstruktuur ja teisesid tegevusprogramme.

Et muutused saaksid ka välise vormi, kolis organisatsiooni kontor Pärnusse, lähemale maanoortele. Kõik muutused olid tingitud kogemustest ning arengutest. Nimetus Uus-Eesti oli tekitanud kahemõttelisust: paljude inimeste ning ka ajastust tingitud mõttelaadist sõltuvalt oli arvamusi, et tegemist on usu liikumise või ajalehega. See aga omakorda tekitas organisatsioonile segadust asjaajamisel. 1999. aasta üldkoosolekul Viljandimaal muudeti organisatsiooni nime, selleks sai Noorsooühing Eesti 4H.

Uus-Eesti kontoris

1991 organisatsioon

- 1991 suvel osales suur hulk Eesti noori Rootsi 4H laagris.
- 13. oktoobril 1991 loodi Noortekogu Uus-Eesti.
- Üldkoosolek toimus Lohusalus Harjumaal.

Jüri Rute

Jüri ja Maive Rute 1991,
asutajaliikmed

1991 Eestis

- 3. märts - toimus Eestis iseseisvusreferendum.
- 19. august – Nõukogude Liidus algas riigipöördekatse; Tallinna poole hakkasid liikuma sõjaväekolonnid.
- 20. august – Eesti Vabariigi Ülemnõukogu võttis vastu "Otsuse Eesti riiklikust iseseisvusest".
- 31. detsember – Nõukogude Liit kaob ametlikult maailmakaardilt.

Kui praegu oleks võimalus uuesti ringi käia 1991. aasta Eestis, oleks see kahtlemata palju põnevam kui sõit mis tahes turismikuurordisse.

Jüri Rute

*Uus-Eestis ja 4Hs 1991 – 2004,
asutajaliige,
president,
volikogu liige ja esimees*

*Kakskümmend aastat hiljem
näivad olud ja sündmused
teisena kui nende läbielamise ajal.*

Järgnevad mõtted ei pruugi seetõttu päris täpselt vastata Eesti 4H arhiivimaterjalidele. Loobusin meelega vanade paberitega tutvumisest ja lähtusin mälestustest – need aga kipuvad minevikku peegeldades seadma omad rõhuasetused.

Kui kõik algusest ära rääkida, siis noorteühingute juhtimise esimese kogemuse sain keskkoolis ning seda mitte pioneeride või komsomoli osas (neis olin lihtliige). Kui noore majandusteadlase Ivar Raigi eestvedamisel loodi Õpilaste Teadusliku Ühingu majandussektioon, sain paar aastat katsetada õpilastepoolset juhtimist. Eesti Põllumajanduse Akadeemias tekkis organiseerumise huvi viimastel kursustel, kui oli ära käidud Nõukogude armees ja mõju avaldas kogu Eesti ühiskonna ärkamine. Eelkõige hakkas tüütama iganädalane kohustuslik sõjandusõppe päev. Ühiselamu naabertoa asukate Helir-Valdori (praegu põllumajandusminister) ja Reinuga asutasime EPA Tudengite Omakaitseliidu, mida käisime rektoraadis korduvalt tulutult registreerimas. See oli naljaga pooleks tehtud ühing, kuid Tartu üliõpilasliikumisse oli sellega sisenetud. 1989. aasta tähtsündmustest kirjutasin suure levikuga lehtedes artiklid “Mis juhtus Kloogal?” (põllumajandustudengite pöördumatust lahkumisest rangest sõjaväelaagrast) ning “Tudengkond ei ilmuta vagurust” (ajaloos teisest üleliidulisest üliõpilaste kongressist, kus esindasin oma kõrgkooli). Eesti põllumajandustudengid olid N Liidus esimesed, kes ei nõustunud tegema ka punaste ainete komplekseksamit. Välja kedagi poliitilistel põhjustel ei visatud, mis näitab küllap rektor Olev Saveli ja teiste “vanade” varjatud toetust.

Need aastad olid Eestis teatavasti idealistlik aeg. Suure hoo ja entusiasmiga käis iseseisva riigi ja paljude organisatsioonide ülesehitamine. Lõpetasin Põllu-

majanduse Akadeemia 1990. aasta kevadel ning nägin ajakirja Põllumajandus (vaid mõni kuu varem veel Sotsialistlik Põllumajandus) toimetuse töötajana iga päev, mis maal üle Eesti tehakse ja kuidas elatakse. Sagedased sõidud peatoimetaja Endel Metsa ja fotograaf Arvi Kriisiga üle Eesti andsid märksa rohkem kui kõrgkooliloengud. Maanoorte organiseerimisse kaasas mind taas Ivar Raig, kes oli käima liikkamas kohati revolutsioonilist Eesti Maa-Keskerakonda (EMKE). Ka parteisid kasvas nagu seeni pärast vihma, praegu mäletavad vaid vähesed, et oli selline poliitiline sovhoosikorra lagunevale baasile iseseisvate ja uhkete talude rajamisele pühendunud partei. Alustuseks käisin „ära rääkimas“ Eesti Põllumajanduse Akadeemia tudengeid, kellest paljudega sai EPA lõpetamise aastanumbri hea kontakti. Erakonna valiku sammu siiski enamik noori ei Tartus ega küllades teha ei tahtnud ning tegutsema asuti igal tasandil erakonnast suhteliselt sõltumatult, nimeks Eesti Tsentristlik Noortekogu.

Poliitiline jagelemine ühingu liikmeid ei seganud, „päris võitlust“ suurtootmise püsimajäämise ja sellest tükkie ampsavate talude tekke vahel nägin lähemalt noorteühingu juhtina. Kui ajakirja Põllumajandus asus juhtima suurtootjaid esindava Maaliidu ideoloog Arvo Sirendi, läksin Eestimaa Talupidajate Keskliidu juhi Jaan Leetsaare lähikültes tööle nende juurde Sakku. See oli üle Eesti väikeste iseseisvate taluriigikeste rajamisele pühendunud staap. Sain vabad käed tegeleda noorteühingu arendamisega, lisaks anti kasutada koguni ametiauto Žiguli. Selline tegutsemisvabadus võimaldas abikaasa Maive entusiastlikul kaasosalusel pühenduda täielikult maanoorte organisatsiooni arendamisele, seda nii tööl kui kodus. Meenuvad paljud kohtumised eakaaslastega üle Eesti, sadade markide kleepimine kutsete ümbrikuks, lauatelefonide numbriketaste lõputu keeramine, põhikirja eelnõude sätete korduv ümberkirjutamine jne.

Lühikese ajaga korraldati poliitilisi seminare, väga põnev ekskursioon Peipsi-äärsetesse majanditesse ja põlevkivitootmise piirkonda, kaks suvelaagrit, osaleti rahvusvahelistel ettevõtmistel Rootsis ja Austrias (kui nimetada ainult suurema delegatsiooniga üritusi). Lisaks EMKE pakutavad üritused, nagu bussiga Leningradi linnavalitsuse külastus ja väliskülaliste vastuvõturegimeerid. Kui praegu oleks kuidagi võimalus uuesti ringi käia 1991. aasta Eestis, oleks see kahtlemata palju põnevam kui sõit mis tahes turismikuurordisse.

Noortekogu laienedes liitus üha enam noori, kes ei olnud huvitatud poliitikast, rääkimata parteipoliitikast. Nii poliitikahuvilistele kui poliitikavälistele maanoorte organisatsioonis kohja säilitamiseks näis olevat mõistlik arendada välja vastavad Uus-Eesti põhisuunad. Poliitilise kõrval oli ehk kõige omapärasem vaimne tegevussuund, mille raames korraldati kohtumisi ja arutelusid mitme alternatiivse maailmanägemusega inimesega. Oli ju peale talude rajamise

(mida võtsid ette paljud linnainimesedki) teadmameeste ja idamaiste tarkuste buum. Neli ristikulehe haru ühingu logol hakkasid alles hiljem kandma rahvusvaheline nelja H tähendust. Mitmed aktiivsemad noorpoliitikud aga ühinguusse selle parteipoliitilise etapi lõppedes ei jäänud ning poliitiline suund hakkas – nagu ka vaimne – hääbuma. Euroopa komisjonis lihtametnikuna Eesti maaelu arengukavaga tegeledes tuleb veel kord tunnistada, et 1991. aasta valik noorteühingu lahutamiseks erakonnast oli ainuõige samm. See säästis poliitilistest vastandumistest ja võimaldas ühingu rahuliku arengu. Pealegi võib tagantjärele tarkusena väita, et õigus oli nii talude rajamise kui suurtootmise säilitamise eest võidelnud maapoliitikutel.

Olin iseseisva ühingu ametliku asutamise ajal oktoobris kuu aega tutvumas Iirimaa maanoorte ühinguga, mille nime "Macra na Feirme" võib tõlkida maa eliidiks. Iirimaa oli aastal 1991 alles teel jõuka riigi poole, igas nähtud külas toimus vapustavalt aktiivne ühine tegevus oma elu korraldamisel. Osalesin paljudel maanoorte üritustel kuni mitme tuhande osalejaga aastakonverentsini välja. See hariv külastus mõjutas võimalikult palju jälgendama sealse väga tugeva ja aktiivse ühingu tegevust. Lisaks hakkasid Uus-Eestit üha tihenevate kontaktide kaudu mõjutama Norra, Soome ja Ameerika Ühendriikide 4H organisatsioonid. Enne Teist maailmasõda tegutsenud maanoorte ühinguga polnud Uus-Eestil mingit seost, ühingu eestvedajaid köitis mitte taastamine, vaid loomine. Mõjud olid kaasajast, üha rohkem maanoorte juhte nägi oma silmaga välisühingute toimimist ja tõi osakese ideedest kaasa. Lisaks oli oma mõju 4H ja teiste juhtide külastustel Eestis, kuid see on juba peamiselt 1992. ja hilisemate aastate jutt.

Eesti 4H on ühinguna elus ja terve tänu kohanemisvõimele. Eriti algusaastatel oleks krampplik pühendumine ühele ideele tähendanud kindlat väljasuremist. Mida tähistab praegu näiteks EMKE noorteorganisatsioon, millest ühing välja kasvas? Terve erakond sulas teise, see mõne aja pärast omakorda kolmandasse. Ka Maaliit, kes soovis teatud perioodil maanoorte ühinguga lähedasi suhteid, on kadunud. Uus-Eesti valikud peegeldasid liikmete ja lisanduvate juhtide eelistusi. Selleks, et püsida, tuli muutuda.

Vabatahtlik ühing saab edukas olla ainult siis, kui tehakse seda, mida liikmed soovivad. Siiski on eestvedajatel kohustus toetada ühingu kaudu noorte soovide hulgas positiivseid valikuid, eelistades kõike inimese arengut toetavat. Eelnendud kolhoosikorra värsketel varemetel oli Uus-Eesti algusaastal mitmel korral põhjust teha järgmist valikut: vähem alkoholarbimist ja olesklemist, rohkem isetegemist ja enesearengut. Edukamad Uus-Eesti klubid olid selle valiku teinud, uute klubide ja liikmete lisandumisel hakkas toimima juba loomulik valik. Paljudel juhtudel tähendas see ka liikmeskonna noorenemist, mis lõi eeldused 4H kandepinna laienemiseks. Üha enam võiks ehk otsida ühingu liikmete loendamatute soovide

hulgast eeliskasvuks – harjumuseks kujunemiseks – neid, mis süvendavad looduhoidu oma eluviisis ja lähieesmärges ning väärtustavad kodukohta ja Eestimaad.

Seda viimast õpib eriti hindama kodumaast kaugel, allakirjutajal tuleb seda asjaolude tõttu kogeda kokku paarkümmend aastat. Loen parasjagu Jaan Krossi suurteost XVI sajandi Eestimaast ning võibolla selle lummuses näib väga tänuväärne iga ettevõtmine, mis aitab avastada oma koduümbruse püsiväärtusi. Eesti iga küla ja linn peidab endas nii palju avastamisrõõmu, et jagub 4H klubide tegevuseks järgmised 20 aastat. Eriti kui oma kodukohta tutvustatakse teistele klubidele – tegevus, mis oli väga nakkav juba aastal 1991. Kodukohta olnud, inimesi ja loodust tundes on juured leitud kogu eluks. Eestis.

Noorteühingu loomisele antud sõrm tiris noorsootöösse kuni aastatuhande vahetuseni. Kaudselt ka Eesti 4H huvides korraldasin Eesti noorsootöö seaduse ettevalmistamist ja selle tulemusel noorteühingute riikliku rahastamise seadustamist. Ideed, et noorteühingute pakutavad tegevusvõimalused peavad olema kättesaadavad igale noorele ja elukutselise igapäevase korraldustöö olemasolu on üleriigilistele noorteühingutele eluküsimus, leidsid seaduse näol ühiskonna toetuse. Seejärel kavandasin vastloodud Tallinna Noorsooameti juhina pealinna noorsootööd. Läbi paljude aastate oli põhitöö kõrvalt võimalus kaasa aidata Eesti 4H üleriigilistes ettevõtmistes ja osaleda Euroopa üritustes, olles viis aastat Euroopa maanoorte organisatsiooni juhatuses. Presidendiaastad (milline kõlav sõna!) edukas vabatahtlikus ühingus on kogemus, mida raha eest ei saa.

Küllap on seda kogunud väga paljud 4H klubide ja piirkondade presidendid – vabatahtlik töö on elu parimaid asju, eriti kui seda võtta teatava huumoriga :-)

1992. a.

1992 organisatsioonis

- Organisatsioonis oli liikmeid 242 ja 13 klubi.
- Üldkoosolek toimus Koongas Pärnumaal.
- Uus-Eesti astus Euroopa Maanoorte Ühenduse liikmeks. Tõllal Euroopa Noorte Talunike ja 4H Klubide Komitee.
- Algas IFYE programm – International Farm Youth Exchange, rahvusvaheline maanoorte vahetusprogramm. Esimesteks koostöömaadeks olid Luksemburg ja Soome. Järgnevatel aastatel laienes koostöö Rootsi ja Šveitsiga.
- Toimus Uus-Eesti esimene laager Kohilas Raylumaal. Osales 50 noort.
- Suvel osaleti Euroopa maanoorte kokkutulekul (European Rally) Hollandis.
- Esimene Uus-Eesti suusalaager Otepääl.
- Uus-Eestit külastas 72-liikmeline Rootsi 4H delegatsioon.

1992 Eestis

- 20. juuni – hakkas kehtima Eesti kroon.
- 3. juuli – jõustus uus põhiseadus.
- 6. oktoober – Lennart Meri andis riigikogu ees presidendi ametivande.

European Rallyl
Kersti Liiva ja Hardi Raiend

European Rally 1992

4HKad koos Päivi Torniaineni ja
Jim Lindstromiga

4H on väheseid kohti, kus noored saavad õppida ettevõtlikkust tegutsemise kaudu.

Eha Paas

Uus-Eestis ja 4Hs 1992 - 1997

1992. aastal Rapla Huvikoolis töötades ja Eesti Laste Organisatsiooni (ELO) tegevust korraldades saime tuttavaks Jüri Rutega. Tollane aeg Eestis oli ju põnev kõigi jaoks, kes midagi vähegi elus ära teha tahtsid. Jüri oli idee ja mõtte, minul energia ja teotahe. Olin suutnud huvikoolis töötades üles ehitada vahva noorteorganisatsiooni - Raplamaa ELO, kuid Uus-Eesti alaprogramm 4H oli uus ja suur väljakutse. Nii tekkisid Raplamaale klubid, mis juba varsti näitasid üles initsiatiivi ise midagi ära teha. Samast ajast kasvas välja kohalik liider, kellest hiljem sai ka 4H programmijuht - Gerly Piiriste.

Jüri Rute pakkumine tulla juhtima üle-eestilist programmi tuli väga heal ja õigel ajal. Oli suur väljakutse hakata üles ehitama organisatsiooni, millel on väga tugevad ajaloolised juured ning traditsioonid. Käivitasin programmi Ameerika 4H näitel ja Soome 4H toel. Esimesena rääkisin 4Hst Imaveres ning püüdsin huvi tekitada kooli huvijuhtides. See osutus heaks strateegiaks, kuna huvijuhid olid aktiivsed ja entusiastlikud inimesed. Peatselt tekkis võimalus kutsuda Ameerika Rahukorpuse kaudu Eestisse James ja Doreen Lindström ning nende näpunäidetele ning kogemustele tuginedes 4H käima lükatigi. Eeldused Eestis selline organisatsioon käima lükata olid ajaloost tingituna väga hea, kuid arvestades inimeste tolleaegseid eluraskusi, polnud kerge leida vabatahtlikke juhendajaid. Vabatahtlikkus oli veel võõras ja tundmatu maa, mida James ja Doreen püüdsid meieni tuua. Kogu nende sära ja kogemus andis meile tugeva tõuke edasi minemiseks.

1993. aasta oli murranguline aasta: sügisel hakkasime Uus-Eesti organisatsioonis välja töötama 4H programmi. Kuna ühingu areng toimus imekiirelt, tekkis üsna pea võimalus palgata kontorisse töötaja. Minu tööks saigi laste ja noorte meelitamine organisatsiooni tegevuse juurde. Mäletan end istumas diivanil ning nuputamast ühingu strateegiat ning tulevikuplaane. Inspiratsiooniks 4H ideoloogia - õpime tegutsedes. Alustasime meeletu energiaga - tegime temaatilisi

kursusi ja koolitusi-laagreid. Noored osalejad olid hakkamist täis ning avatud kõigele uuele. Kutsusime kokku kooli huvijuhte ning tutvustasime neile oma organisatsiooni. Kuna 4H tuli inimestele otse koju kätte, võtsid paljud sellest kinni ning organisatsioon jätkas aina kasvamist ja levimist. Elasin nagu tigu, kes kannab oma elamist seljas, rännates mööda Eestimaa kauneid paiku ning rääkides lõpmatuseni 4Hst. Kui nüüdseks on jõutud juhendaja käsiraamatu ni, siis sel ajal tehti õpet ikka ainult koolituste ja suulise sõnumi abil.

Esimestel aastatel töötas organisatsioon vaid iseenda initsiatiivil püsti püsites ning rahakottidesse auke puurides. Üsna pea aga leidis tee meie juurde Soome 4H, kelle varjamatu toega korraldasime esimesi üritusi ja kursuseid. Soomega suhtlemine oli tõhus ja tihe, mille tulemus oli näha igal sammul. Samal ajal teatati aga Eesti Põllumajandusministeeriumi ametniku poolt, et noorteühingu tegevust toetada ei ole mõtet, kuna me ei tooda midagi. Ilmselt oli kogu Eesti ärevas seisundis ning ka kogu eestluse mõte ja areng oli muutunud ning omandanud teise suuna. Raha oli väga raske leida ning ressursid olid napid. Kuna aga ühing elas ja arenes aina aktiivsemalt, tuli mul ära õppida kõikvõimalikud tööd - isegi kontoplaanid ja bilansid. Hommikust õhtuni elasin 4H rütmis ning tutvustasin tegevusi ja arengut. Sain minagi palju õppida tegutsedes.

Uus-Eestil oli tol ajal kaks poolt – maanoorte pool ja laste osa - Eesti 4H. Lapsed olid vahvad ja toredad ning andsid endast kõik, et laagrites ise oma elu huvitavaks muuta. 4H andis lastele võimaluse tegeleda nende huvialadega, mis neile huvi pakuvad, ning sellesse suhtuti eelarvamustevabalt, kokkutulnud avastasid ennast ja teisi.

Minu töö tähendas väga palju seiklemist ja sõitmist, kohtumisi ja arutelusid. Mulle tundubki, et just inimestega kohtumine, nende juurde minek oli üks edukaimadest 4H kiireks arenguks. Olen veendunud, et ka praeguses infoühiskonnas on isiklik kontakt suureks motivaatoriks. Olen täiesti veendunud, et töö, mis sai tehtud, on nüüdseks end ära tasunud. Paljudest noortest on saanud suurepäraseid inimesed ning organisatsioonist tugev ja kauaaegne olija Eesti kodanikuühiskonnas. Et areneda, suunaksin 4H tegevust üha rohkem malastele ning endiselt on aktuaalne õpime tegutsedes ja ettevõtlikkus. Õnnelikud on need koolid ja maakohad, kus on ettevõtlike õpe ning 4H, sest see on väheseid kohti, kus noored saavad õppida ettevõtlust. Kõige rohkem soovin 4H-le arengut ning kindlasti jõudu säilitada oma organisatsiooni nägu.

Soovin uusi ambitsioone ja uut energiat. Edu 4H laienemisel sinna, kus on noored!

1993 organisatsioonis

- Organisatsioonis oli 500 liiget ning 25 klubi.
- 1. aprillist alustas 4H kontoris esimene palgaline töötaja. Arenema hakkas 4H laste programm.
- Üldkoosolek toimus Tootsis Pärnumaal.
- Esimene toetus laekus Soome Põllumajandusministeeriumist (üle 113 000 krooni).
- Uus-Eesti esimene aastaball toimus jaanuaris Eesti Põllumajandusülikooli klubis Tartus.
- Veebruarist käivitus laste iseseisvate uurimistöde konkurs „Minu lemmikloom“, kuhu saabus kokku 42 tööd. Tublimad said osaleda Norras toimunud Põhjamaade 4H laagris.
- Alustati esimese rahvusliku 4H kursusega „Noor taluperenaine ja noor taluperemees“, mille osalejateks 13-15aastased neiud ja noormehed.
- Alustasid rahvuslikud kursused „Minu kodumets“, „Minu toataimed“, „Söön tervislikult“, „Aken arvutimaailma“, „Ettevõtlus maal“, „Erinevate maade maakuultuurid“ ja „Minu maasikas“.
- Oktoobris saabusid Eestisse Ameerika 4H konsultandid James ja Doreen Lindström, kellega koostöös korraldati kuupikkune klubijuhtide ja juhendajate koolitus.
- Suvelaager toimus Järva- maal Imaveres. Osalejateks 120 noort. Ilm ja toit olid kohutavad. Meenutused piimasupipäevadest ja poiste mässust selle vastu püsivad siiani.
- Saavutati kokkulepe Soome Põllumajandusministeeriumiga toetuse saamiseks.
- Välja kujunesid Uus-Eesti neli programmi: Maanoored, 4H, Tuleviku talunikud ning välisvahetused ehk IFYE-programm.
- 1993 astus Uus-Eesti Eesti Talupidajate Keskliidu liikmeks.

Jim ja Doreen Lindstrom

European Rally Norras - Jüri Rute

*Eha Paas esindamas
Uus-Eestit*

Uus-Eesti maanoored

1993 Eestis

- *Algas „Õnne 13“, eestvedajad Tõnis Kask ja Astrid Reinla. Peaosades Kaljo Kiisk, Helgi Sallo ja Anne Veesaar koos mitmete teiste Eesti tuntud ja armastatud näitlejatega.*
 - *Eurovisioonil tegi ilma „Muretut meelt ja südametuld“ lauluga Janika Sillamaa.*
 - *Hakkasid ilmuma Soome kirjaniku Tove Janssoni samanimelise loo ainetel põhinevad „Muumioru lood“. Eesti laste ette jõudsid need multifilmid küll veidi aega hiljem.*
- 15. mai – Toimus esimene Viljandi pärimusmuusika festival.*

Te tegite 4H vastavalt oma noorte vajadustele, oma traditsioonide ja ajalooa. Just täpselt selline ta peabki olema.

Jim Lindstrom

Ameerika 4H konsultant Eestis 1993. a.

Peaaegu 20 aastat tagasi avaldasime me soovi olla vabatahtlikud ühes organisatsioonis nimega Volunteers for Overseas Cooperative Assistance (VOCA), et toetada ühe värske noorsoo-organisatsiooni kasvamist tugevaks organisatsiooniks. Eesti 4H on loodud ja alguse saanud paari inimese unistusest ja soovist, et tänapäeva noortel võiks olla võimalus koos käia organiseeritud klubides. Et neil oleks seal lõbus koos olla, õppida ja juhtideks kasvada. Me tõesti ei teadnud, mida oodata, kui lendasime Tallinnasse sel külmal oktoobrikuu päeval. Me proovisime endaga kaasa tuua kõike võimalikku, mis meil mõttesse tuli, et jagada infot 4H kohta Ameerika Ühendriikide kogemusele toetudes.

Meie pagasi hulka kuulus suur sinine kott, täis erinevaid materjale-õppeprogramme, mängu, auhindu, raamatuid, projektor slaidide näitamiseks ja mitu ettevalmistatud slaidiprogrammi. Meie päevakava oli väga tihe. Esimesed paar näidat oli meil viis esinemist või kohtumist päevas, mõned ka lastega, kes tahtsid teada ja õppida 4H kohta, kohtuda ameeriklastega ja kuulda Ameerika Ühendriikidest. Teised kokkusaamised olid aga riiqiametnikega, kes huvitusid noorteorganisatsiooni kasulikkusest. Mõnikord jällegi tahtsid lihtsalt kuulata ehedat ameerika inglise keelt.

Esimene reis toimus talvel ja siis oli väga külm. Eesti riik oli sel ajal väga vaene ning tihti, kui läksime koolidesse esinema, olid õpilased kogunenud ja oodanud meid tundide kaupa. Mäletame, et lastel oli nii külm, et alustuseks mängisime nendega, et nad soojaks saaks. Autasustasime neid pliiaatsite ja väikeste mänguasjadega mängudest ja aruteludest osavõtu eest.

Inimeste reageering meie 4H sõnumi jagamisele oli rahuldustpakkuv. Lapsed ja nooremad täiskasvanud mõistsid meid kohe. Samal ajal olid aga vanemad inimesed ja meedia meie vastu küünilised. Kord intervjueriti meid ühe Narva ajalehe poolt. Küsimused olid vägagi rasked ja me ei oodanud, et ajalehes ilmuks positiivne artikkel.

Siinkohal meenutaks kahte asja, mis meile eriti hinge läksid. Tõlgina oli sellel intervjuul naine, kes tegelikult töötas kohaliku raamatukoguhoidjana.

Selle vestluse ajal lugesime ette ka 4H töötuse ja kui intervjuu läbi sai, kallistas meie tõlk meid mõlemaid ja ütles: "Nende sõnadega (4H-töötus) päästate te oma maa." Ajaleheartikkel, mis seejärel ilmus, oli väga positiivne ja sealt edasi kutsuti meid juba televisiooni esinema.

Külastasime ka internaatkooli. Selle kooli juhatajanna üllatas meid oma tugevuse ja rangusega. Ta mitte ainult ei olnud õpetaja, vaid hoolitses laste eest ka vabal ajal ning pidas öösiti korda tüdrukute magalas. Meie lihtne sõnum noorte positiivsest arengust võeti otsusekindlalt vastu. Proua direktriks teatas, et ta ilmtingimata jagab 4H sõnumit, mis aitab parandada noorte juhiomadusi, olles samal ajal lõbus ja naljakas - kokkuvõttes muudab see noorte elu kindlasti paremaks.

Meie põhiürituseks sai piirkonnajuhtide esimene koosolek. Olime kohal koos Soome 4H juhi Päivi Haapasaloga ja meil oli tõeliselt lõbus. Plakatid, mis sel kohtumisel tehtud said, on siiani alles. Vaatasime korvpalli - poleks elus uskunud, et eestlased nii hästi mängida oskavad ja lisaks kõigele ka pikad on! Tantsisime terve öö! Tundsime end nagu kodus.

Aasta hiljem ...

Naasime Eestisse aasta hiljem, et hinnata, kuidas programm oli käivitunud. Samuti soovisime jätkata maanoorte õpetamist. Muutused olid tohutud!

Nägime organiseeritud klubitööd koos paljude klubijuhendajatega, õppeprogramme ja sedagi, et noored olid organisatsiooni kaasatud igal tasemel. Näiteks oli meil 4H laagris võimalik kohtuda 12-aastase klubijuhendajaga, keda koheldi võrdselt täiskasvanud klubijuhendajatega. Sellise suhtumise saavutamine Ameerika Ühendriikides võtab alati palju aega. Üks kõige suuremaid muutusi meie jaoks oli aga Eha Paas. Kui me aasta varem lahkusime, ei osanud Eha inglise keelt. Ta lubas sellega tegeleda. Kui me tagasi tulime, oli tema inglise keel täiesti sorav ning ta oli meie saatjaks kogu Eestis. Oli tõeliselt üllatav näha kedagi, kelle keel vaid ühe aastaga sellise taseme oli saavutanud.

Meil on nii palju meeldivaid mälestusi, nii palju sõpru ja nii palju lugusid. Siin lihtsalt mõni, mis on eriti meelde jäänud.

Kord majutas meid proua Lind oma imeilusas kodus. Tema sooviks oli, et tema lapsed kohtaksid ameeriklasi. Ühel õhtul noortekeskuse külalastuselt koju jõudes sõnas meie võõrustaja: "Saun on valmis!" Me polnud kunagi enne saunas käinud. Ta saatis meid sauna ja andis meile kaasa kasevihad. Meie üllatust märgates naeris ta kogu südamest ja ristis meid "sauna uustulnukateks"!

Ja siis meie armas "vanaema" Pärnus, Anu Kersafu, kes võõrustas meid õhtusöögiga oma ämma pool. Õhtu kujunes üsna ametlikuks koosviibimiseks, kuid söök oli võrratu. Eelroaks pakuti lõhemarja pitsi külma viinaga. Vestelda oli keeruline, sest kõike tuli tõlkida. Kristi, meie tõlk, oli suurepärane, hoides ülal

mitmekeelset vestlust. Jutustasime, söime head toitu ja nautisime õhtut. Keset koosviibimist teatas meie "vanaema", et me oleme meeldivad inimesed, ja kutsus meid ka endale külla. Seniajani oli ta olnud arvamusel, et ameeriklased on ebasõbralikud, kuid nüüdseks avastanud, et me oleme kenad ja viisakad. Peatusimegi tema pool kuni meie Pärnust lahkumiseni.

Kord pidime minema Eestimaa sellisesse piirkonda, mis "vanaema" arvates küllalt turvaline polnud. Meie lahkudes ulatas ta muretsedes oma telefoninumbri koos õpetusega kindlasti kohe helistada, kui miski peaks ebaturvaline tunduma. Tal oli kiire auto ja oleks meile kohe appi rutanud.

Jim Lindstrom tutvustamas Ameerika 4Hd

Ja veel viimane lugu. Peale meie esinemiste mitmekordset kuulamist teadsid meie tõlgid alati, millest me räägime, ja oleks olnud juba ise ka võimelised esinema. Samamoodi tundus mulle, et olen selleks ajaks mõningal määral eesti keelt õppinud. Lõpetuseks küsisin alati: „Any questions?“ ja tõlk tõlkis: „Kas on küsimusi?“ Kui mina neid samu sõnu ütlesin, kostus see pigem „Want kiss“ (tahan musu). Kõik muidugi naersid. Ka meie, kui Jüri Rute selgitas, miks see nii naljakas tundus.

Me oleme väga uhked, et oleme saanud olla osakeseks Eesti 4H loost. Te võtsite meie jagatud ideed ja tegite oma 4H. Te tegite 4H vastavalt oma noorte vajadustele, oma traditsioonide ja ajalooga. Just täpselt selline ta peabki olema.

1994 organisatsioonis

- Organisatsioonis oli liikmeid 800 ja 35 klubi.
- President oli Jüri Rute.
- Volikogu esimees oli Hardi Raiend.
- Juhatusse kuulusid Ardi Null, Anu Kersalu, Maris Ojamuru, Margus Kastor, Priit Karjane, Mihkel Raudmäe, Jüri Rute, Kersti Liiva, Eha Paas ja Anne Niit.
- Saabus esimene suurem toetus kultuuri- ja haridusministeeriumilt. Riigilt saadi toetust 147 254 krooni, kuid endiselt toetas 4H edasist eksistentsi Soome Põllumajandusministeerium. Toetused võimaldasid üürida omale esimese kontoriruumi põllumajandusministeeriumile kuuluvas majas Mustamäe teel ning planeerida edaspidiseks sisutiheda tegevuskava. Kujunes välja sümbolika ning liikmed said viibida pikaajalistel koolitustel kuues välisriigis.
- Uus-Eesti juhatus otsustas osta kontoriks kolmetoalise korteri Vikerlase teel.
- Toimima hakkasid erinevad projektid: „Kodumets“, „Töö ja puhkus maa-peres“, „Noor taluperemees ja perenaine“, „Aken arvutimaailma“, „Maailma maakultuurid“.
- Kontoris oli kaks palgalist töötajat Kersti Liiva ja Eha Paas.
- Maanoorte suvepäevad toimusid Salmes Saaremaal.
- Uus-Eesti esindus kutsuti osalema Iirimaal toimival European Rallyl. Osalema sõitsid Jüri Rute, Eha Paas, Kersti Liiva, Hardi Raiend ja Ahto Kalv.
- Klubijuhid said käia koolitustel Lätis, Soomes ja Norras.
- 4H laager toimus Jõulumäel, osalejaid 200 ning meenutused Toomas Vollist ja Üllar Kallast elavad tänini laagriliste südames.
- Loodi Raplamaa piirkond, mida hakkas juhtima Marje Reimund.

1994 Eestis

- 31. augustil 1994 lahkusid viimased Vene väed Eestist.
- 28. septembril uppus Läänemeres reisiparvlaev Estonia, viies endaga mere põhja 852 inimest.

Jõulumäe laager

Hardi Raiend - volikogi esimees

Rongkäik Konstantin Pätsi ausamba juurde

Arvan, et 4H on mulle andnud rohkem kui mina talle.

Kersti Liiva,

Uus-Eestis ja 4Hs 1992 – 1998

Praegu elab Koongas väga vähe noori, kuid aastal 1992, kui ma olin Koonga kooli noor õpetaja, oli meid seal 30 ringis. Riik oli taasiseseisvunud ning huvi kõikvõimaliku uudse vastu suur. Kui Koongasse saabus Uus-Eestit tutvustama Jüri Rute, olime kindlad huvilised. Sealt hakkas arenema Koonga noorteklubi ning kiirelt ka kogu organisatsioon. Juba me läksime laagrisse ja juba me osalesime koolitustel, võimalusi oli palju.

Jüri Rute kutsel läksin 1993. aastal tööle Tallinnasse Uus-Eesti peakontoris. Tallinnas töötamise ajast on mul meeles inimeste aktiivsus ja entusiasm. Meie organisatsiooni meeskonnas valitses toimekas vaimus. Liitunud olid ühiste maailmavaadetega inimesed, kes kõik tahtsid teha midagi uut ja haaravat. Kuna organisatsioon oli väga algusjärgus, oli kõik meie enda otsustada. Abi nii jõu kui nõu näol saime eelkõige Soomest, Rootsist ja Norrast. Kolmes Põhjala riigis olid 4H põhitegevused erinevad. Vaatasime ringi siin ja seal ning proovisime sellest kõigest kombineerida Eesti jaoks parimat varianti.

Tallinnas olemise perioodil osalesin aktiivselt väliskoolitustel, seminaridel ja laagrites. Seda nii üksi kui koos erinevate gruppidega. Tagasivaatavalt võib ütelda, et just siis algas minu töö nn väliskoostöö spetsialistina. Kõige rohkem meeldis Norras veedetud aeg ning Iirimaal European Rallyl osalemise aastal 1994. Niimoodi üteldes tundub see kõik tavaline, kuid tegelikult tähendas näiteks Iirimaa Rally viiele inimesele sõitu autoga läbi kaheksa Euroopa riigi, peatumisi erinevate klubide juures, nende korraldatud programmides osalemist ning lõpuks enne Rallyt veel nädal aega Iirimaal peredes olemist ning ringi rändamist. Sellist kogemust ei saa enam kusagilt, ei üksi ega ka turismireisiga ringi rännates.

Jagaksingi 4H enda jaoks kaheks – välisprojektid ja Eesti tegevus. Kuna südames olin välisprojektidega just kõige lähedasem, andsid need mulle kindla põhja edasise töö ja tegevuse valikul. Erinevad koolitused - meeskonnatöö, rollimängud,

avalikud esinemised, tutvumine erinevate riikide inimeste ja kultuuridega jne. See kõik avardas maailmavaadet. Sellest ajast on jäänud sõbrad ning soov kogeda maailmas toimuvat.

Mul oli ka õnn olla üks esimesi Eesti IFYEsid. Sain valida nii Soome kui Ameerika vahel, kuid liisk langes Soomele – küllap mängis oma osa nii turvalisus kui majanduslikud võimalused. Soome aga oli kordades rohkem, kui ma oodata oskasin. Nägin ära terve soome Helsingist Lapimaani. Osalesin nii erinevatel 4H üritustel kui käisin mägiõgedel kanuuga. Kokkuvõtvalt võiks ütelda, et väga kena loodus ja väga meeldivad inimesed.

1995. aasta kevadel toimus muudatus. Pärnumaa, nüüdseks ka kogu Eesti 4H raudvara Anu Kersalu veenis mind seda sammu astuma. Nimelt ootas järjest kasvav Pärnumaa piirkond ühe mütsi alla koondamist. Minu tulekuks oli kõik ette valmistatud - oli olemas majake Allika tänaval ning suur hulk klubisid, kes vajasisid koordineerimist. Pärnus oli ees juba palju aktiivseid inimesi, kuid piirkonna kui terviku loomine soodustas ka uute klubide loomist. Ma arvan, et mäletan õigesti, et juba esimeste kuudega klubide arv kahekordistus. Pärnumaa oli väga aktiivne. Olles organisatsiooni kõige suurem piirkond, tundusime olevat liigagi jõulised, võrreldes organisatsiooni tervikliku arenguga. Kui Pärnumaa piirkonda juhtima asusin, ei loobunud ma välistegevusest. Traditsiooniks kujunes iga-aastane Rootsis asuva Växjo piirkonna külastamine. Tundsin, et on oluline jagada seda, mida ma ise näinud olen, eelkõige teadmisi ja maailmatunnetust, mida saab ainult läbi isikliku kogemuse. Kohaliku piirkonna juhtimine oli mulle väga oluline ja ma loodan, et tegin seda hästi ja korralikult. Nagu piirkond oli laste jaoks oluline liili, oli ka meeskond mulle: Anu Kersalu, Eha Kuusk, Kristel Reinsalu, Annika Kersalu, Toomas Kask, Helle Vent, Reelika Kollist ja teised Pärnumaa aktiivsed juhendajad. Ma tänan teid!

Paar aastat tegutsesin paralleelselt Uulu kooli inglise keele õpetajana ning 4Hs. Kui aga 1998. aastal tulin tööle Pärnu Maavalitsusse ning töökoormus suurenes, loobusin nii koolist kui 4Hst. Eks alguses oli kahju jätta maha kõik tol hetkel oluline, kuid küllap oli selleks õige aeg. Arvan enesekriitiliselt siiani, et Uus-Eesti ja 4H on mulle andnud rohkem kui mina talle.

1995 organisatsioonis

- Uus-Eesti presidendiks valiti Jüri Rute.
- Liikmeid oli kokku 701 ja 40 klubi.
- Valiti 9-liikmeline juhatus koosseisus Helmut Bachman, Kersti Liiva, Jüri Nael, Eha Paas, Priit Põiklik, Aigar Piho, Kristel Reinsalu, Eve Siilak ja Krista Sild (Habakukk).
- Palgalisi töötajaid oli organisatsioonis 3 – Eha Paas, 4H programmi juht; Ardi Hallismaa, maanoorte programmi juht; Kersti Liiva – Pärnu piirkonna kontaktisik.
- Loodi Pärnumaa piirkond, kuhu kuulus 17 klubi; Saaremaa piirkond, kuhu kuulus neli klubi, ja Jõgevamaa-Järvamaa piirkond, kuhu kuulus kuus klubi.
- 6. novembril osteti Uus-Eesti kontoriks korter Vikerlase tänavale.
- Suvelaager toimus Valgemetsas Põlvamaal. Osalejaid 243. Külalised tulid Saksamaalt, Soomest ja Lätist.
- Oluliseks kujunes noore isikliku arengu programmi põhimõtete väljatöötamine. Kuna rahaline seis oli pisut paranenud, oli võimalik toetada erinevaid programme.
- Loodi esimene piirkondlik keskus Pärnusse.
- Loodi Uus-Eesti alusprogramm, arengukavad, klubide näidispõhikiri. Uus-Eesti hakkas üha enam täitma maalastele ja noortele mõeldud nõustamissüsteemi ülesannet.
- Aasta oli aktiivne erinevate kursuste poolest. Noortele õpetati turismimajandust, pangandust, finantsdokumentatsiooni, marketingi, reklaamipsühholoogiat ja kõike muud vajalikku. Omal kohal olid ka metsandus-, esmaabi- ja hobusekursused.

1995 Eestis

- 5. juunil lõpetasid ilmumise Hommikuleht, Päevaleht ja Rahva Hääl, ühinedes uueks ajaleheks Eesti Päevaleht.
- 30. aprillil osales Eesti esmakordselt Eurovisiooni lauluvõistluse finaalis. Dublinis pälvnis "Nagu merelaine" 2 punkti ja 24. koha
- 24. novembril kirjutas Eesti peaminister Tiit Vähi alla avaldusele, milles Eesti taotles vastuvõtmist Euroopa Liitu.

Maanoorte suvi Jõulumäel

*Helmut Bachmann,
juhiatuse liige*

Maanoorte metsakursus

Laagris Valgemetsas

*Maris Ojamuru
tutrustamas Uus-Eestit*

*Täna kõigevägevamat, et tehing siiski
toimus, ning olen õnnelik, et meil on olemas vara
ning koht, kus olla.*

Anu Kersalu

Uus-Eestis ja 4Hs alates 1993. a.

Pärnu Maavalitsuse suures saalis rääkis huvijuhtidele vastloodud organisatsioonist Uus-Eesti Eha Paas - tollal arglik, lapselik ja väga-väga püüdlük neiu. Kui ettekande lõpus kõlas üleskutse organisatsiooniga ühinemiseks, siis kaua mõtlemisaega mul vaja ei olnud.

Esimene kohtumine 4HKatega ja organisatsiooni olemuse mõistmine tekkis aga 1994 Imavere laagris, kuhu Uulu kooli õpilastega läksin. Nautisime laagrit ja kõike, mida ühel laagril pakkuda oli: saime vihma, päikest ning piimasuppi. Vaesed poisid hakkasid lõpuks mässama, millest ka kenakesed humoorikad mälestused säilinud on. Imavere laager lõppes piduliku rivistusega ning teadmisega, et järgmise laagri korraldab Tihemetsa klubi, kuid mida lähemale jõudis laagriaeg, seda tihedamasse metsa see klubi kadus. Alt vedada ju lapsi aga ei saanud ega tahtnud – nii hakkasingi looma meeskonda laagri korraldamiseks.

Tolleaegne Pärnu Maavalitsuse haridusosakonna noorsootöö juht, rõõmsameelne ja särav Aet Maatee oli peale lühikest vestlust kohe nõus aitama. Kampa võtsime ka muusik Toomas Volli, kunstnik Üllar Kallau ja peakontorist Eha Paasi ning Jüri Rute. Kuigi ma polnud piirkonnajuht, olin vahepeal siiski ässitanud 4Hsse mitmeid kolleege teistest koolidest. Piirkonnas olid selleks ajaks loodud juba klubid Talil, Saugas, Jõõpres, Surjus ning veel mõned. Piirkond kasvas suure hooga. Ei tea öelda, mis mind värsket organisatsiooni juures kõige rohkem veetles ja mis mind siin tänase päevani hoidnud on. Ehk on see organisatsiooni idee või oli see tahtmine pakkuda oma maakooli lastele midagi uut ja värsket või oli see hoopis tark ja ilus Jüri Rute? Seda ma praegu enam öelda ei oska, igatahes olen siiani 4Hga ühte sammu astunud.

Laager, mille Jõulumäel korraldasime, oli rahvusvaheline – kohal olid soomlased, rootslased, lätlased. Laagri korraldamiseks oli Eestis hea aeg. Peakontorilt sain

3000 krooni, Uulu Põllumajandusühistu aitas transpordiga. Aitajaid oli tol ajal palju ning tänu selle eest on mu südames siiani. Jõulumäe laagrist jäid eriliselt meelde humoorikad juhendajad, kes esinesid lastele võrratu show'ga. Lapsed naersid meie üle, me ise endi üle. Meenutan südamesoojaga loovaid õhtusi esinemisi, kus oli palju vabadust ning erinevate maade noorte sulandumist tervikuks. Kõiki noori laagris ühendas üks soov ja tahtmine – olla 4Hkas. Laagris olid kunstitöötoad, mida Üllar Kallau vedas suure oskuslikkusega. Tolleks ajaks oli Eesti veel väga tähtis ja noor vabariik ning terve laagriga Konstantin Pätsi ausamba juurde matkates sammuti uhkelt lippude ja loosungitega. Meelde on jäänud ühe Valga poisi ütlus, kes teatas, et tema enam siit ära ei lähe, nii väga lummas teda see kõik.

Jõulumäe laagris tutvusin meie kõige suurema toetaja ja kaasaelaja Päivi Torniaineniga (Haapasalo). Ei olnud viga sellestki, et ma keelt ei osanud. Tema kaasavõetud 4H brošüürid ja raamatud ning tema enda fanatism veenis mind esmakordselt selles, et 4H on hoopis midagi suuremat ja võimsamat, kui siiani arvanud olin. Kõige suurema ja võimsama tõe 4Hga edasi tegutsemiseks andsid James ja Doreen, kes Eestisse tulid ning meile 4H olemust õpetama hakkasid.

Kuidagi iseenesest hakkas Pärnumaal huvi 4H vastu kasvama, klubisid tekkis nagu seeni pärast vihma. Tänu heale Pärnu Aianduse ja Mesinduse Seltsi toonasele juhile Ilme Mõisale saime endale väikese kontori. Köögi ja muu sisustusega aitas meid taaskord Soome 4H. Kuna Pärnumaa piirkond oli tolleks ajaks kasvanud jõudsalt ning vajas juba omaette juhtimist, tuli Pärnumaa piirkonda juhtima Kersti Liiva. Varsti viis elu ka selleni, et peakontor kolis Tallinnast Pärnusse. Kõigevägevama tahtel avanes võimalus osta ära pool Aianduse ja Mesinduse Seltsi kinnistust ning pool väikesest majast Allika tänaval, ühiskasutusse saadi ka pool suurest saalist. Hind oli ääretult soodne ja ise olin eesootavast lausa vaimustuses. Juhatuses toodi mind aga maa peale ning kärbiti kurvalt mu tiibu. Kaheldi minu soovis 4Hd arendada ning arvati, et tehingu tegelikuks motiiviks võib olla minu isiklik soov omandada ühingu rahaga endale varandus. Minu elu on käinud aastaid 4Hga ühte sammu, kuid see mõte pani mind 4Hst ja juhatusest veidikeseks ajaks tagasi tõmbama. Tänan kõigevägevamat, et tehing siiski toimus, ning olen õnnelik, et meil on olemas vara ning koht, kus olla – juhtugu mis tahes, loodan siiralt, et minu silmad näevad ka meie uut koolituskeskust. Ärge lootkegi, ma ei kao enne kuhugi!

Igal aastal toimuvad IFYE konverentsid, kus kõikidel IFYE-del on võimalik osaleda ja ikka ning jälle ennast tunda avastamisjanu täis maanoorena.

Raili Mengel-Sünt

IFYE- programmis osaleja Luksemburgis 1995

4H – see on esmapilgul kummaline ja arusaamatu numbri ja tähe kombinatsioon, millel on aga olemas väga kindel tähendus. Leidsin minagi tänu erinevatele sädeinimestele selle omal ajal üles. Minu tolleaegseks sädeinimeseks oli Anu Kersalu, kes nakatas oma piisavalt hullumeelsete ideede ja ka nende elluviimisega. Seega ei jäänud ka minul muud üle kui kampa lüüa ja huntidega ühes uluda. 4Hs oli sellel ajal väga aktiivselt käivitunud rahvusvaheline maanoorte vahetus. Otsustasin tollel ajal 3 aastase poisipõnni emana Luksemburgi minna uusi kogemusi ja teise maa kultuuri ammutama. Mul oli õnne, et minu esimeseks võõrustajaks oli just perekond Dimmer, kellel oli juba väga pikaajaline IFYE-pereks olemise kogemus, nad teadsid Eestist kohati rohkem kui mina. Keeleoskusega oli nii nagu oli, aga üks oli kindel, aru ma sain. Vasturääkimiseks sõnu nappis, sest puudus keelepraktika. Õnneks käed-jalad ja emotsioonid olid alles ning sellises olukorras äraütlemata vajalikud. Tundus, nagu oleksin sattunud mitme tuhande kilomeetri taha, aga ikkagi Eesti maaperre, kus au sees maatöö, piimakarjakasvatus, heinätöö, söögitegemine, mitmed-mitmed söögikorrad, sõbralikkus, avatus, koerad, kassid, hobused jpm sarnast eestlastega. Tundsin ennast kui kodus. Tubli ja tarmukas pereema ning piiritute teadmistega perepoeg. Teises, Engeli peres sain endale kolm öde. Selles peres sõin oma elu esimese fondue ja käisin elu esimesel vahupeol, kimasin mööda Saksa kiirteid ja nautlesin pühapäeviti Moselli jõe äärsid kohvikuid ning vaatlesin loodust hobukaarikult. Ja seda ikka kõike koos oma perega. Kolmandas peres sattusin esimest korda elus joogatrenni, ööklubisse. Ees ootas mind minu viimane pere, kes oli mind oodanud juba väga-väga pikalt! Meie päevad olid täis askeldusi erinevatel elualadel. Küll karjatasime lehma (sh liüpsime), tegime õunamahla, kanget alkoholi ehk snapsi erinevatest puuviljadest, tegime süüa, hoidsin last, külastasin Villeroy & Boch vabrik-muuseumi, osalesin noorteklubi ettevõtmistes jpm. Nii see aeg märkamatuult otsa sai ning ühtäkki tajusin lahkumispisaraid oma silmas ja tunnet, et siin sinise taeva all on mul olemas teine koduriik ja mitu kodu, kuhu olen alati oodatud. Kõike seda lugedes loodetavasti tajute, et IFYE aeg pakub palju uusi põnevaid kogemusi, ent seda vaid juhul, kui olete kõike seda valmis vastu võtma ja kaasa tegema. Kord IFYE, st kogu eluks, sest igal aastal toimuvad IFYE konverentsid, kus kõikidel IFYE-del on võimalik osaleda ja ikka ning jälle ennast tunda avastamisjanu täis maanoorena.

1996 organisatsioonis

- Liikmeid oli organisatsioonis 820 ja juhendajaid 36.
- Juhatusse kuulusid Lennart Sünt, Evi Rohkla, Maris Ojamuru, Toomas Timpson, Jüri Rute, Aigar Pihho, Helle Vent, Marje Reimund, Ülar Saar.
- Kontoris oli kolm palgalist töötajat: Maanoorte programmijuht Gerly Piiriste, Pärnumaa piirkonnajuht Kersti Liiva ja 4H juht, president Eha Paas.
- 6. jaanuaril toimus Kehtna lossi peeglite saalis Uus-Eesti aastaball.
- 25. septembril sõlmisid Eesti Maarahva Erakond ja Uus-Eesti koostöölepingu, mis osutus Uus-Eesti põhikirjaga vastuolus olema. Detsembris leping lõpetati.
- Toimus Uus-Eesti I konverents teemal „Maakodu“ Raplamaal, millega püüti väärtustada maal elamist ning selgitada noorte elu edendamise võimalusi.
- Oktoobris toimus Friedrich Eberti Fondi eestvedamisel Uus-Eesti klubijuhtidele koolitus „Noore integreerumine maaellu“.
- 11.-15. augustil oli suvelaager Kloogal Harjumaal. Osales 260 noort 26 klubist. Lisaks külalised Soomest, Lätist, Leedust, IFYEd USAst, Šveitsist ja Saksamaalt.
- Toimus esimene IFYE seminar Eestit esindavatele noortele Raplamaal Alu Rahvaõpistus. Eestis IFYEsid vastuvõtvaid peresid oli sel aastal rekordiline arv 36.
- Välissuhted olid 4H juures kõige ligitõmbavamaks magnetiks kujunenud. Välisprogramme aitas korraldada Anu Kaljula. Püüti arendada koostööd naaberriikide Läti ja Leeduga.
- 1996 oli esimene aasta, kus Uus-Eesti osales kõikidel Euroopa Noorte Talunike ja 4H Klubide Komitee (praegune Rural Youth Europe) üritustel. Jüri Rute valiti ka komitee juhatusse. Nüüdseks on Rural Youth Europe juhatuses olnud Eesti 4Hst neli inimest: Jüri Rute, Maris Moorits, Kadri Toomingas ja Ragnar Kekkonen.
- Uus-Eesti kuulus Eesti Talupidajate Keskliitu, Eesti Noorsooihenduste Kogusse, Eesti Külaliikumisse Kodukant.
- Toimus maanoorte talilaager Järvekülas Haanjamaal.

1996 Eestis

- 25. mail asutati Eesti Keskerakonnast lahkulõõnutest erakond Uus Eesti.
 - Eesti Mobiiltelefon (EMT) alustab GSM-teksti teenuse keskuse tööd, mis võimaldab GSM-mobiiltelefoniga saata ja vastu võtta lühikesi sõnumeid.
 - President Lennart Meri kuulutab ametlikult välja Eesti arvutitega katmise projekti Tiigrihüpe, mille taga on tollane suursaadik Toomas Hendrik Ilves.
-

Eve Siilak, Järvamaa piirkonnajuht

Päivi Haapasalo Soome 4Hst ja president Eha Paas

Arvutikoolitus

Klooga laager

Pärnumaa juhendajad

Kloogal laagris

Usk. Vastutus. Teotahe.

Maris Ojamuru

*Kehtna 4H klubi „Tüiger“ liige ja
Uus-Eesti 4H juhatuse liige aastal 1996*

15 aastat tagasi elatud elu tundub esmapilgul justkui teine elu. Olid siis ju hoopis teised ajad, teised väärtused, teised unistused. Kehtna ja Raplamaa noortele tundus noorteorganisatsioon 4H justkui võimalus kogeda midagi erakordset – olla iseseisev, otsustada, õppida läbi kogemuste, tutvuda uute inimestega, näha maailma ja mis peamine – teha ise ja tunda vastutust.

Meenutab Marje Reimund, 4H Rapla piirkonna juht:

4H Rapla piirkond loodi 1993. aastal. Piirkonna lõime Kaiu, Kehtna, Kabala ja Hagudi klubi väga heade omavaheliste suhete baasil. Eesmärk oli pakkuda peale klubides tegutsemise noortele lisaväärtust ühistes ettevõtmistes ja võimalust koos õppida noort demokraatiat läbi koosolekute pidamise, otsustamise, raha taotlemise ja vastutamise nii enda, kaaslaste kui rahaliste vahendite eest.

Iseseisvus. Vastutus.

Noorteühenduse 4H üheksakümnendad Kehtna 4H klubis "Tüiger" olid tormilised. Tekkis tunne, et kui tahta, siis on kõik võimalik. Ja seda me tahtsime - meil oli suur ühtekuuluvustunne ja saavutustaha. Tahtsime olla parim klubi, teha parimaid projekte, jõuda kõikidele üritustele - kogeda kõike, mis võimalik oli. Seda jõudu väljendas ka meie klubi nimi ja maskott. Olime kõik ehedad ja uhked tügrid! Suurimat šokki valmistas ettevõtlikele noortele nõue, et klubi saab registreerida vaid siis, kui on olemas täiskasvanud juhendaja! Õnneks võttis meid oma tiiva alla toonane maakondlik juhendaja Marje Reimund. Pressisime oma iseseisvuse temalt välja ja tänu Marje targale juhtimisstiilile tundsiimegi, et oleme Eesti ainus klubi, kus õigused ja vastutus on vaid meie. See luges palju! Uskumatu, millise enesekindluse sellest vabadusest saime! Õige pea jõudis täiskasvanuikka klubi vanim liige Kai Kaljula – juht olemas, saime endale ametlikud õigused!

Marje: Pea kõiki klubisid juhendasid täiskasvanud, vaid Kehtna suurearvuline klubi toimetas omapäi. Ja tõtt öelda tulid nad sellega väga hästi toime. Nad olid

kindlasti piirkonna liidrid oma ühtekuuluvuse, sõbralikkuse, avatuse, julge pealehakkamise ja pööraste ideedega. Klubil olid eri vanuses liikmed. Neil olid oma klubi rituaalid ja vaim lehvits, kus iganes nad ka liikusid. Üleriigilisi 4H sündmusi korraldas klubi, kes paistis silma ka riigi tasandil, rohkem kui kaks. Need olid läbi viidud kõrgel tasemel, elavdades kohalikku elu, ja sellega kinnitati usaldusväärset muuhulgas ka kohaliku võimu poolt. Aastatel 1994-1996 korraldasime mitu üle-eestilise tähtsusega üritust: esmaabikoolitus kombineerituna õuduste retkega Kehtna vanas mõisahoones (üllatav kombinatsioon, kas pole?), uusaastaball, pannkoogipäevad, mitu üritust IFYE noortele jne.

Meenutab Merit Langi, Kehtna 4H klubi aktiivne liige:

Kui ma mõtlen meie korraldatud pannkoogipäevadele, siis see oli ikka mega ettevõtmine. Me olime kõik ju 14-16 aastased. Kinni sai pandud Kehtna tehnikumi suur ühiselamu. Kehtna põhikooli söökla köögist sai pannkoogivabrik. Kehtna lossis toimus suur pidu ja kohale oli kutsutud 150 teismelist üle Eesti. Kõige vanem Kai oli selleks hetkeks napilt 18. Ja selline kahepäevane teismeliste punt enda vastutusele võtta – hmm, me olime ikka hullud või lihtsalt ise kah teismelised.

Seega andis 4H meile kõigile ideaalse projektijuhtimise kogemuse, 10-15 noorega klubi vastutuseks oli organiseerida nii sponsorite toetus kui ka arvestada kartuli ja vorstijuppide mahud inimeste kohta. Samuti olime esindatud suures koosseisus pea kõikidel üle-eestilistel üritustel: suve- ja talvelaagrites, projektijuhtimise ja liidrite koolitusel. Klubiliikmed kasvasid väga lähedasteks, 4H koosolekuteks usaldati meile kohaliku omavalitsuse poolt ruumid lasteaia hoones, samuti saime kasutada ürituste korraldamiseks mõisahoonet - see tähendas ka seda, et olime oma tegevusega võitnud kohalike ettevõtjate, vallajuhtide ja otsustajate usalduse. Kehtna 4H klubi liikmed jäid aktiivseks ka pärast täisikka saamist.

Edasised mälestused on 4H laagri korraldamisest. Siis olin juba mitu aastat organisatsioonist eemal olnud, aga Pedas oli vaja teha laagripraktika. Nii ma siis sattusin jällegi ringiga Jõulumäele. Oi see oli vast lahe kogemus. Nüüd juba suure inimesena neil teismelistel silma peal hoida. Minu korraldada olid hommikuvõimlemised ja päeval olin kohtunik erinevatel spordivõistlustel. Õhtul sai kõvasti tantsitud ja öösel kella kuueni hommikul telkide vahel seksuaalkasvatust või õigemini iibe järsku positiivset kasvu pidurdatud. Mäletan, kuidas öötundidel Ida-Virumaa poisid agaralt Läänemaa tüdrukutele vene keelt õpetasid. Kohe nii agaralt, et tüdrukud telgikontrollide peletamiseks telgiluku kinni õmblesid. Iga tahes on see rekord ülevaloleku tunde minu elus 96 tunni jooksul sai magatud umbes 10 tundi.

Märkamine.

Tunnustamine.

Enesekindlus.

Üks olulisemaid väärtusi, mida 4H noorteorganisatsioon noortele kaasa andis, oli enesekindlus. See tuli suuresti tänu organisatsiooni ja juhtkonna õigele suhtumisele. Olime veendunud, et noorteorganisatsiooni juhtimise juures peavad olema noored ise.

1996. aasta juhatuseliikme roll kinnitas nii mulle kui ka minu klubikaaslastele, et meie arvamus on oluline, saame oma arvamust väljendada ja seda ka arvestatakse.

Lillelaager 1994

Uus-Eesti 4H juhtkond oli piirkonna klubidele heaks partneriks, juhtkonnaliikmed olid osalised üritustel - nendega vahetu kontakt motiveeris klubilisi igati. Nende võimaldatud suhtlemise kaudu 4H organisatsioonidega üle maailma (seminarid, IFYE vahetused, laagrid) õnnestus pea igal aktiivsel noorel ennast välismaal täiendada. See oli sel ajal väga suur motivaator. Uus-Eesti 4H klubiline tegevus üheksakümnendatel kui üks osalusdemokraatias osalemise võimalusi meie uues Eestis andis klubi noortele hindamatu pagasi väärtustamiseks loovust, julgust, ausust ja soovi olla vastutav.

1997 organisatsioonis

- Liikmeid 970 ja 38 klubi.
- Soome Põllumajandusministeerium toetas organisatsiooni 40 000 Soome margaga.
- Loodi Viljandimaa piirkond, piirkonnajuhiks sai Krista Habakukk (Sild).
- Peakontorist lahkus töölt Eha Paas ning asemele tuli raamatupidajana Rutt Saveli.
- Tegevjuhina jätkas Gerly Piiriste.
- 10. jaanuaril toimus maanoorte aastaball Tõrvas.
- 14.-16. veebruaril toimus talilaaager Põltsamaal.
- Märtsis toimus maanoorte seminar „Ühistegevus maal“ ning „Maanoorte osalus poliitikas“.
- Alates 15. juunist oli Uus-Eesti vastutav sekretär Küllike Altenberg.
- 16.-20. juulil toimusid 4H suvepäevad Vaiblas Viljandimaal.
- Sõlmiti koostööleping Venemaa Maanoorte Organisatsiooniga.
- Uus-Eesti astus Eesti Noorsooühenduste Kogu liikmeks.
- 5. detsembril otsustati luua kaks eraldi piirkonda: Jõgevamaa piirkond, mida juhtis edasi Evi Rohtla, ning Järvamaa piirkond, mida hakkas juhtima Eve Siilak.

Võrtsjärve laager - Gerly Piiriste, tegevjuht

5. detsembril kinnitati ametlikult Jõgevamaa ja Järvamaa piirkond

1997 Eestis

- Eesti võttis vastu esimese noorsootöö seaduse, mille ettevalmistamise protsessis osales ka Jüri Rute.
- 20. juulil sõlmisid Eesti ja Soome viisavabaduse kokkuleppe.
- Eesti koges suurt ja kiiret majanduskasvu: kogutoodang suurenes aastaga 11 protsendi võrra.

Harjumaa piirkonna loomine

Võrtsjärve ääres laagris

Laager Võrtsjärve ääres - Krista Habakukk

*Võrtsjärve ääres -
Jüri Nael ja Marek Sadam*

4H-1997

Gerly Piiriste

*Rutt Saveli, Jüri Nael ja Gerly Piiriste
ümarlaual Budapestis*

4H tulevik koondub maanoorte ümber ning võib ju olla, et ka Põllumajandusministeerium avastab taas vajaduse ainsat maanoorte organisatsiooni toetada.

Krista Habakukk

Uus-Eestis ja 4Hs 1997 - 2002

1997. aastal olin Tännasilma rahvamaja kunstiline juht ja ega ma seda täpselt mäletagi, kuidas ma 4Hsse sattusin. Minu esimene kokkupuude 4Hga oli Eha Paasi lahkumisel ja uueks juhiks tuli Gerly Piiriste. Ilmselt oma suunitlusega just maanoortele 4H kui organisatsioon mulle huvi pakkus ning toonase Viljandimaa Omavalitsuste Liidu kultuurinõuniku Ele Saarega hakkasimegi kohapeal 4Hd vedama. Esimesed klubid tekkisid Tännasilmas, kus ma ise olin juhendaja, Päril oli juhendajaks Ele Saar, Tääksis Nadezda Hanson. Meil tekkis hea ja ühthoidev meeskond ja lisaks kõigele oli kogu aeg ju vahva ka. Peatselt lisandusid klubid Puiatusse, juhendaja Marika Markus; Heimtalisse, juhiks Hiie Lepik; Tuhalaande, Viiratsisse, Viljandisse, Võhmasse, Köppu, Abjasse jne. Sellest pere suurenemise tulemusest sündiski peatselt Viljandisse 4H piirkond, millel oli oma juhatus ja mis käis regulaarselt koos. Mina olin Viljandimaa piirkonna juht ligi neli aastat. Meil tekkisid omad traditsioonilised ettevõtmised ja koolituspäevad. Sellesse aega jäi ka meie esimene kogemus korraldada üle-eestiline 4H suurlaager. See toimus Vaiblas Võrtsjärve ääres. Laagri juhiks oli Ele Saar ja tema taktikepi all saime meeskonnatöö harjutusena vapraalt laagrit korraldada. Klubide ja liikmete arv kasvas. Viljandimaal oli 4H tegevus teada ja tuntud ja omavalitsused toetasid igati meie ettevõtmisi.

Meie tegevuse suureks plussiks oli tolleaegne koostöö külaliikumisega. MTÜ Viljandimaa Kodukant pakkus meile võimalust kasutada oma kontoriruumi ja nii käisid ühte sammu külaliikumine ja noorteliikumine. Kuna Külaliikumine

Kodukant oli väga tegus, siis see omakorda soodustas ka maanoortele suunatud organisatsiooni arengut. Sellest koostööst tekkis mulle kindel teadmine, et 4H klubide tegevuse tuleviku võti maapiirkondades on selles, kuidas tehakse koostööd. Peale koolide juures tegutsevate klubide nägime võimalust siduda 4H küilades tegutsevate seltsidega, kes tegelevad oma laste ja noortega.

Viljandimaa piirkonna vedamise kõrvalt aitasin Eesti 4H peakontorit projektide kirjutamise osas. Üheks suuremaks ja olulisemaks pean siiani TORE liikumise raames koolirahu projekti ellukutsumist Eestis. Projekti rahastas Avatud Eesti Fond ja meie partneriks oli ENTKs töötav Aili Praks. Selle projekti raames toimus Eestis esimene üleriigiline koolirahu väljakuulutamine Tallinnas Raekoja platsil. Koolikiusamise teema oli siis alles poolenisti tabu ja päris keeruline oli avalikult välja tuua, mis on koolikiusamine üldse. Nüüd räägitakse sellest väga palju ja koolirahu väljakuulutamise on iga kooliaasta alguse loomulik osa ja traditsioon.

2001. aastal oli minu elus suur muutus: kolisin oma perega Pärnumaale elama. Viljandimaa piirkonna juhtimise võttis üle Riina Pakane. 2001- 2002 perioodi jääb minu töökogemus 4H projektijuhina peakontoris Pärnus. Uute algatustena tegime noortele ettevõtluskoolituse ja projektide kaudu arendasime nii rahva- kultuuri, keskkonda kui ka rahvusvahelist koostööd. Töötasime välja 4H liikme- kaardi ja püüdsime leida häid toetajaid, kes liikmekaardi alusel näiteks kaup- lustes soodustusi teeks.

Minu selge veendumus on, et 4H vaimsure edasikandmine tuleb organisatsiooni enda seest. Arvan, et 4H suund maaelu kui elulaadi tutvustamise osas peab jääma ja olema toeks noorte valikuvõimaluste tegemisel. Selleks soovin 4H perele julgust avastada ja seista oma ideaalide eest!

1998 organisatsioonis

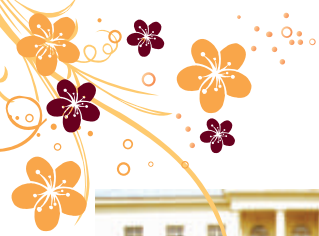
- Liikmeid oli 1200 ja 100 klubi.
- Aasta algas maanoorte balliga Sakus.
- Organisatsioon kasvas hüppeliselt. Keskmine liige oli tavaline maanoor, kes otsis kooli lõpetamise järel oma kohta elus ja maaelus. Kõige rohkem klubisid oli Pärnumaal, kus Uus-Eesti oli esindatud enamikus valdades. Tasapisi püüdsid Pärnule järele jõuda ka Viljandimaa, Harjumaa, Järvamaa.
- 27.-28. veebruaril toimus Uus-Eesti konverents „Noorte osalus maaelu arengus“ Raplas, mis algatas riikliku maanoorte programmi koostamise. Riikliku programmi korraldamisele saadi toetust Euroopa Nõukogu samasuunalisest tööst.
- Kiidil toimus Uus-Eesti 7. suurlaager, kust võttis osa rekordarv teathtelisi noori. Võrumaale oli kohale tulnud üle 500 noore. Laagri korraldaja Eha Paasi eestvedamisel valmis laagris paarisajameetrine lapitekk, millele iga laagrielanik oma jälje jättis. Hiljem jaotati tekk maakondade klubide vahel. Suvepäevade avamisel osales tollane välisminister Toomas Hendrik Ilves.
- Trükiti Uus-Eesti esimene kalender liikmetele.
- 1. juunil asus Uus-Eesti koolitusprogrammi juhtima Krista Habakukk (Silda).
- Soome Põllumajandusministeerium toetas organisatsiooni 10 000 Soome margaga.
- 13. novembril osteti organisatsioonile suvelaagritele mõeldes Samliku vana koolimaja.

Välisminister Toomas Hendrik Ilves
suvelaagritele avasõnu ütlemas

1998 Eestis

- 14. jaanuaril teatasid Hansapank ja Hoiupank oma ühinemisest.
- 5. aprillil ühinesid Vabariiklaste ja Konservatiivide Rahvaerakond ja Eesti Talurahva Erakond. Uue partei nimeks sai Rahvaerakond ning selle juhiks Toomas Hendrik Ilves.
- 1. septembril avati Tartus purskkaev ja skulptuur "Suudlevad tudengid".

Ida-Ida projekt

Suvepäevad Kiidil

Konverents Viljandis

Suvepäevad Kiidil

Järvamaa 4H

Suvepäevad Kiidil

Heia-heia-ha-ha-ha, Aravete 4H alati on naeruhoo, kõike teeme üheskoos!

Eve Siilak

Uus-Eestis ja Eesti 4Hs alates 1994

1994. aastal kuulsin esmakordselt 4Hst kui noortega tegelevast ühendusest. Olin siis Aravete Keskkooli huvijuht ja otsisin võimusi, et noori kodukohast välja viia ning pakkuda neile midagi huvitavat. Kohtumine Jüri Rute kui sügava ja karismaatilise inimesega pani minus idanema soovi liituda Uus-Eestiga. Minu mõttekaaslane oli tol ajal Albu kooli huvijuht Maret Alev, kelle eestvedamisel loodi 6. detsembril 1994 klubi Albus ja 27. veebruaril 1995 Aravetel. Aravete klubis korraldati tavaüritusi – kursused, õppepäevad „Sügiskompositsioon“, „Kokakunstisaladused“, „Metsapäev“, „Põlispuupäev“; 4H nädalal korraldati isiklike projektide õppepäevi, lemmiklooma- ja koosolekupäev. Klubil oli oma kroonikaraamat, sümbol (süda), oma laul (autorid Kadri Leps-Käärde ja Kaili Alliksaar) ja hüüdlause „Heia-heia-ha-ha-ha, Aravete 4H alati on naeruhoo, kõike teeme üheskoos!“. Meie klubil oli tihe side lastevanematega ja kohaliku omavalitsusega, kes olid alati kutsutud ka meie klubi lahtistele üritustele. Käisime ka üleriigilistel Talupäevadel Jänedal lastealal lastega tegelemas. Klubide liikmed käisid üle-eestistel koolitustel, mida tol ajal pakuti päris tihti ning erinevatel huvitavatel teemadel.

Noortele pakkus sel ajal huvi välistegevus ning seetõttu käis 1996 klubil külas IFYE Jill Eliassen USAst, kelle koduks oli meie pere kodu Aravetel. Mäletan tema imestust kõrvitsasalati üle, kuna tema seostas kõrvitsat ainult halloween'iga. Meil omakorda ei olnud veel Halloween'i pidustustest erilist aimu.

1995. aasta lõpus sündis minu poeg ning arvasin tookord, et 4Hga ma enam edasi ei tegele. Kuid minu puhkuse ajal oli Helmut Bachman aktiivselt 4Hsse teed rajanud ja isegi Viljandimaal Vaiblas Uus-Eesti suvepäevadel käinud.

Ning 1997. aasta sügisel Paide Kultuurikeskuses tööd alustades astus ta ühtäkki mu kabinetis teatega, et nüüd on vaja Järvamaale oma piirkond teha. 5. detsembril 1997 otsustati kahe piirkonna tegevus. Loodi kaks eraldi piirkonda: Järvamaa ja Jõgevamaa.

Järvamaa 4H lugu algas 17. jaanuaril 1998. Paidesse tulid kokku Albu 4H, Aravete 4H, Laupa Popid, Laupa Zero, Türi Clem, Paide 2P ning Ambla ja Jäned. Sealst algas ka minu aeg piirkonna juhina. Koosolekule tuli Rutt Saveli Tallinna peakontorist, kes tutvustas 4H tegevusprogramme. Tartu Hip-Hop klubi kunstnik Kristjan Bach (Bachman) rääkis tänavakunstist grafitist ning päeva lõpuks valmis piirkonna grafiti – Uus-Eesti Järvamaa.

4H liikmeskond on püsinud nende aastatega samas suuruses, on jätkusuutlik ja pakub paljudele noortele tegevust, võimalusi, elamusi.

Lennart Sünt-Mengel

IFYE programmis osaleja USAs 1998

Võistes tegutses oma 4H klubi nimega Paula. Nime saime kohvipakilt, mida ilmselt just nimepanemise koosolekul jõime. Algul oli 4H meie jaoks hoomamatu, kuid peagi muutus kõik selgeks. Olin üks nendest noortest, kes kasutas 1998 võimalust minna maanoorte vahetusprogrammiga kolmeks kuuks Ameerikasse. Minu eesmärk oli tutvuda ameeriklaste kultuuri ja eluoluga, samuti parandada oma inglise keele oskust, mis oli tollal väga kehv. Ja nii minu eluseiklus algas! Tutvudes Ameerika 4H tegemistega ja suurte 4H laatadegaga, mida nad seal usinasti korraldavad, olin sedavõrd jahmunud, et kui minult küsiti, kuidas teil Eestis ka 4H edeneb, vastasin kuidagi automaatselt, et meil Eestis ei toimu midagi! Inglise keelt väänasin kuidagi rääkida ja et paremini hakkama saada, siis võtsin käed ja jalad appi. Väikene märkmik oli mul ka taskus ja sinna ma kirjutasin iga päev mõne uue sõna, mis ma siis pähe õppisin. Ja nii see keel selgemaks sai ja rääkimise hirm kadus.

Kolme kuu jooksul elasin kolmes peres. Esimene pere pidas piimakarja, teine pere kasvatas teravilja, kolmandal perel olid uhked tööhobused ja ... neljakohaline lennuk! Aitasin pererahva tegemistele alati igati kaasa ja see oli seda väärt.

Kogemus IFYEna Ameerikas käies on kordumatu ja kustumatu.

Eestis 4Hga tegeledes on jäänud meelde mõned eriliselt huvitavad seigad. Eesti president tollal oli Lennart Meri. Ja ühel koosolekul, kui 4H valis oma presidenti, valiti ka mind presidendiks! Kuidas ma 4H presidendiks sain, selle tagamaid ja põhjuseid ma täpselt ei mäleta. Nüüd on mul aga heameel tõdeda, et 4H liikmeskond on püsinud nende aastatega samas suuruses, on jätkusuutlik ja pakub paljudele noortele tegevust, võimalusi, elamusi. Ning mis kõige olulisem - häid mälestusi kogu eluks! Tervitused Eesti 4H-le!

1999 organisatsioon

- Liikmeid 1220 ja klubisid 80.
- Volikogu esimees oli Priit Põiklik.
- Volikogu koosseisu kuulusid Krista Sild, Kaia Leimann, Ülar Jõesaar, Gerly Piiriste, Priit Põiklik, Eha Paas, Helmut Bachman, Küllike Altenberg, Merle Randoja, Jüri Rute, Kati Matjus, Evi Rohkla, Eve Siilak.
- 20. veebruaril võeti ühingu aastakoosoleku otsusega nimeks Noorsooühing Eesti 4H.
- Peakontor kolis Pärnusse Pärnumaa piirkonna juurde Allika tänava majja.
- 4Hst lahikub Gerly Piiriste ning uueks juhatajaks valitakse Küllike Altenberg.
- Koostöös Viljandimaa piirkonnaga korraldati konverents „Noored üksikult või ühiselt“, mille tulemusel moodustati komisjon, mis hakkas tegelema programmi „Maanoorte praktilise hariduse süsteem“.
- Peale konverentsi toimunud aastakoosolekul otsustati nimetada ühing suupärasemalt Eesti 4Hks. Tehti mõned muudatused põhikirjas ning moodustati 13-liikmeline volikogu.
- 4.-8. augustil olid suvepäevad Jõulumäel Pärnumaal. Osales 500 noort ning oodatud külaliseks korvpallur Gert Kullamäe.
- Viljandimaa piirkonna eestvedamisel hakkas toimima organisatsiooni liikmekaart.
- Toimusid mitmed eripärased koolitused kõikidele nooortele: lemmikloomakursused, IFYE koolitusseminarid, metsanduskursused, käsitöökursused, rahvuskultuuri seminarid, palkmaja ehitamise koolitus, esmaabilaager, tantsukursused, Saksa-Poola-Eesti laager, „Kiiremini, kõrgemale, kaugemale.“, juhikoolitused.

Peakontor Allika tänaval Pärnus

1999 Eestis

- Euroopa Liit alustab liitumiskõnelusi mitme Kesk- ja Ida-Euroopa riigiga, sealhulgas Eestiga.
- Saksamaa ja Eesti vahel sõlmiti viisavabaduse kokkulepe.
- 23. märtsil võttis president Lennart Meri Pariisis vastu aasta eurooplase tiitli.

Tegevjuht Gerly Piiriste

Suvepäevad Jõulumäel

Koosolek

Mäletan Uus-Eesti kontoriks oleva Uuslinna korteri kööki Tallinnas, kus just oli kõlanud lause – projektide toetused on vähenenud ja rahaline tugi Soomest on lõppenud.

*Küllike Altenberg
Uus-Eestis ja Eesti 4Hs alates 1996*

Mäletan Uus-Eesti kontoriks oleva Uuslinna korteri kööki Tallinnas, kus just oli kõlanud lause – projektide toetused on vähenenud ja rahaline tugi Soomest on lõppenud. Finantsilised võimalused olid jäänud minimaalseks ning tööle otsustati jätta vaid üks töötaja.

Ka Uuslinna üüritud ruumid olid kallid ning 4H-l selleks ressursid puudusid. Oli vaja leida organisatsiooni koduks alternatiivne koht.

Kuna aga Pärnumaal olid olemas väikesed kontoriruumid Allika tänaval, võtsid nad ka peakontori heasüdamlikult oma hoole alla.

Eesti 4H kontor Uuslinnas

Peakontori kolimine oli tore kogemus: rentisin auto järelkäru ning kõik, mis oli esimeseks tööks vaja, pressiti autosse ning kärusse ning niimoodi koliski kogu kontor Pärnusse. Ühingu arvel oli tol hetkel 700 krooni ning hunnik võlgu. Sain palka, mida tegelikult vist palgaks ei nimetatagi, ning loomulikult tekkis noorel

inimesel vajadus leida omale mõni tulutoovam töökoht. Nagu mustkunstnik tuli Anu Kersalu ning veenis mind jääma. Küllap sellest raskusest välja tulnuna

olengi 4H-le siiani truuks jäänud.

Algusaastad Pärnus olid väga rasked. Tekkinud rahaprobleeme lahendasin terve aasta. Viimaks tõi päikese pilve tagant välja Vikerlase tänava korteri välja üürimine ning see aitas meid finantsiliselt vee peale tõusta. Tekkis ühingu esimene oma raha.

Tiit Made lõi uue erakonna, mille nimeks sai Uus-Eesti, ning meidki hakati seostama poliitilise või kristliku organisatsiooniga, mida me aga ei olnud.

Tollane volikogu esimees Priit Põiklik kirjutas Maalehes artikli meie ühingu nime kaitseks, kuid sellele vastati avalikult väga inetult. Seega otsustati minna paremat ja tervislikumat teed – otsustati nimevahetuse kasuks. Kuna kõik 4Hd maailmas omavad siiski vaid laiendit 4H, otsustas aastakoosolek ka seda teed minna – nii saabus Eestisse Noorsooühing Eesti 4H.

Soomlaste sõprus on olnud organisatsioonile hindamatu. Oleme olnud oodatud Soome 4H koolitustele ja laagritesse. Nii sõitsimegi ühe meeldejääva seltskonnaga Soome koolitusele. Osalejad olid Andres Tammsaar, Gerly Piiriste, Eha Kuusk, Anu Kersalu, Jüri Nael ja mina. Soomlased võtsid meid alati hästi vastu, nii ka seekord. Nädalase programmi jooksul kohtusime erinevate linnade ja erinevate inimestega. Tutvusime piirkonna kontorite, 4H farmiga (koduloomade hoiufarm) – seal nägime esimest korda 4Hs toimivat turundussüsteemi ja isiklike projekte, kuhu haakusid pered tervikuna. Õppisime lilleseadeid, käsitööd ning nägime meie jaoks ulmelisena tunduvaid käsitöövahendeid. Meie Anuga saime tasuta tantsuväljaõpet Jüri Naelalt. Niisugust tantsuvihtumist ei ole ma oma elus enam korranud: meie ja kõikide teiste külaliste kehadel ei olnud ühtegi kuiva kohta. Viimasel tänuõhtul, mille tegime mereäärses puhkekeskuses, kurnas Jüri lõputult sauna ning õpetas kõikidele perekondadele eesti rahvatantse. Jüri murdis kõikide naiste südamed ning kõik kohalikud nutsid ja keelitasid meid veel veidikeseks jääma. Oli meeldejääv reis, mille tegid oluliseks reisikaaslased - tollel reisil tutvusin ka Anu Kersaluga. Kartsime esimese hooga, et meid visatakse suure naermise tõttu rongist välja. Olen nüüd aru saanud, et Anuga muudmoodi ei saagi. Naer on tema loomuomadus.

Me saime sellelt reisilt ihule, hingele ja saime suurel hulgal teadmisi. Mida kõike me tahtsime ära teha! Palju neist asjadest on praeguseks juba ka ellu viidud, palju veel tegemisel!

2000 organisatsioonis

- Liikmeid 1300 ja 65 klubi.
- Volikogu esimeheks valiti Priit Põiklik.
- Valiti 11-liikmeline volikogu: Eve Siilak, Evi Rohitla, Annika Kersalu, Riina Pakane, Kai Punger, Küllike Altenberg, Erti Haava, Oliver Alas, Priit Põiklik, Eha Paas ja Kaia Leimann.
- Tekkinud oli kuus piirkonda: Harjumaa (juht Hele-Mall Kink), Jõgevamaa (juht Evi Rohitla), Järvamaa (juht Eve Siilak), Pärnumaa (juht Annika Kersalu), Tartumaa (juht Kai Punger) ja Viljandimaa (juht Krista Habakukk (Sild)).
- Raske otsusena otsustatakse müüa Samliku koolimaja.
- Loodi revisjonikomisjon, kuhu kuulusid Helle Vent, Kai Kaljula ja Aigar Agu.
- Alguse sai väga pikk traditsioon, mis nüüd on täitnud Eesti kõik teatrid ja kontserdimajad – kiidupäev, mis toimus alati uue aasta alguses. Oli eesmärk saada peale suvepäevade kokku ka kord talvel ning tänada ja motiveerida aktiivseid noori, kes midagi ära teinud on.
- Toimisisid erinevad projektid – esmaabi projekt, keskkonnaprogramm, lillseadekonkursid Tartumaa eestvedamisel, terviseprogramm, metsanduslaager Helmut Bachmani teostamisel jne.
- Suvelaager oli 14.-17. augustil Jõulumäe Tervisekeskuses. Laagrit jääb meenutama laagriliste omaloodud öine bänd.

2000 Eestis

- Eesti Geenivaramu annab oma panuse meie eluloo säilitamiseks ning plaanib kokku koguda 10000 eestlase tervise- ja vereandmed.
- Erkki Nool võidab kümnevõistluses kuldmedali, kogudes 8641 punkti.
- 2000. aasta jääb eestlastele meelde ka ühe toreda kultuurisündmusega, mis eesti lastele ja noortele tänapäevani mõju avaldab – esilinastus joonisfilm „Lotte“, mille näitamise õiguse ostis 12 maailma telejaama ning see pälvis ka ühe suurtest Kultuurkapitali aastapreemiatega. Kino on selle aasta märksõnaks veel, sest Tallinnas avati Põhjamaade suurim kobarkino Coca-Cola Plaza.

Laager Soomes

Eve Siilak

*Pärnumaa klubijuhendajad Helle Vent ja
Annika Kersalu peakontoris*

4H projektijuht - Krista Habakukk

Juhendajate koolitus Põltsamaal

Laagrid ja koolitused, reisid ja kursused ongi see, mis 4Hsse kutsub ja mille pärast siin püsitakse.

Evi Rohtla

Uus-Eestis ja Eesti 4Hs alates 1995,
Jõgevamaa piirkonna juht alates 1997. a.

Jõgevamaa piirkond on olnud tegev juba päris 4H algusaastast saadik. Algul töötas koos kaks piirkonda, kuid aja edenedes kasvasid piirkonnad suuremaks ning Jõgevamaa ja Järvamaa eraldusid üksteisest 1997.aastal. 2001. aasta suvel korraldas Jõgevamaa piirkond Ranna puhkebaasis laagri. Laagriplats on nõukogude ajast kasutusel olnud kompleks, mis ei pakkunud meile mingeid mugavusi. Kuid lapsed olid tublid ega lasknud mugavuste puudumisest end häirida. Sellesse laagrisse oli esimest korda kutsutud Jõgevamaa Punasest Ristist esmaabitöötaja

Ene Vaiknemets. Toidu valmistas Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökooli (praegune Põltsamaa Ametikool) kokk Taimi Saarmann ja tema meeskond välikatlas ja elektripliidil. Toiduvalmistamine oli väga operatiivne, sest kui laagri keskel selgus, et laagriistel on mingi kõhuprobleem, käisime mustikaid ostmas ja kokad keetsid magustoiduks mustikakisselli. (Õnneks oli see kõhuprobleem tingitud Peipsi järve veest!) Meie turvalisuse eest laagris vastutavad turvamehed-vetelpäästjad olid selles laagris vennad Ago ja Kaupo Kaasik. Hea ja turvaline oli olla, kui teadsime, et meil on ööpäev läbi olemas inimesed, kes hoolitsevad meie turvalisuse eest. Sellest laagrist sai alguse 4H pikaaegne koostöö nii Ene Vaiknemetsa kui ka Ago ja Kaupo Kaasikuga, kes ikka ja jälle on meie laagrites abiks olnud ning alati laagrites lastega suured sõbrad.

Töötubade päeval olid erinevad tegevused: karamellikimpude valmistamine, lemmiklooma töötuba, teatri töötuba, mida juhendas Toomas Lõhmuste. Suurt löbu valmistas kehamaalingute töötuba ning meedia õpituba, mida juhatas Sulev Valner Maalehest. Spordipäev oli täis erinevaid meeskondlikke ja individuaalvõistlusi. Individuaalaladel oli põhirõhk sellistel aladel, mis ei nõua erilisi sportlikke võimeid, näiteks mündi uputamine, naerupalli pörgatamine jms. Spordipäeval oli üllatuskülaliseks Indrek Pertelson, kes rääkis oma sportlaskarjäärist ja elust üldse. Laagri viimasel päeval toimus aga juhendajate taliolümpia, kus imiteeriti talispordi-alasid: lumepalli veeretamine ja viskamine, suusatamine.

4H-l on olnud kombeks suurlaagrites lapsi üllatada mõne toreda ja populaarse esinejaga. Sedakorda tuli viimasel õhtul esinema ansambel Vennaskond, kes tantsitas laagrilisi hiliste õhtutundideni. Laagrid ja koolitused, reisid ja kursused ongi see, mis 4Hsse kutsub ja mille pärast siin püsitakse.

2001 organisatsioonis

- Liikmeid 1101 ja 77 klubi.
- Volikogu koosseisu kuulusid Anu Kersalu, Jüri Rute, Priit Tamme, Evi Rofitla, Eve Siilak, Hele-Mall Kink, Marika Markus, Riina Pakane, Kai Pungar, Hannes Kalits, Erti Haava.
- Volikogu esimees oli Jüri Rute.
- Paides toimus konverents „Maanoorte võimalused ja vajadused“.
- 4H suvepäevad Ranna Puhkebaasis Jõgevamaal. Külaliseks Indrek Pertelson, Vennaskond ja meeletud kõuetormid.
- Otsustati müüa Tallinnas Vikerlase tänava korter.
- Toimus esimene keskkonnalaager Tartumaal Elvas.
- 8.-10. veebruaril toimus talilaager Kiidi Puhkebaasis Võrumaal.
- 2001. aastal tähistati üle terve Eesti seitsmes paigas Eesti 4H 10. aastapäeva ja 13. oktoobril oli suur pidu Pärnus Nooruse Majas.
- Majanduslikel kaalutlustel loobuti ajutiselt Rural Youth Europe liikmelisusest.
- 2001 oli tervisele pühendatud aasta, mille raames ilmus 4H Tervisekalender.
- Kiidupäeval külastati ühiselt Estonia teatrit.
- Tiit Made kirjutas Maalehes erakonna Uus-Eesti nimel artikli nimevahetuse poleemikast. Priit Põiklik tegi vastulause.

2001 Eestis

- 2001. aastal võitis Eesti Eurovisiooni lauluvõistluse. Eesti laulude aastaid esikümnes stabiilne püsimine tähendaski seda, et ühel heal päeval see võit Eestisse saabub.
 - 2001. a. annab Lennart Meri Riigikogu saalis üle ameti Arnold Rüütlile.
 - 2001. aastal võivad eestlased esimeste seas Euroopas kasutada oma mobiiltelefoni kaudu internetti sama kiiresti kui enne läbi modemühenduse.
 - Augustis teatab tarkvarafirma Microsoft, et on tõlkinud osa maailma populaarseimast kontoritarkvarapaketist eesti keelde.
-

4H 10 aasta juubel Pärnus Nooruse Majas

4H 10 aasta juubel Pärnus Nooruse Majas

Priit Põiklik ja Gerly Piiriste

Põnevad aastad 4Hs.

Priit Põiklik

Eesti 4H juhatuse liige aastatel 1998-2000.

Volikogu esimees aastatel 1999-2000

Kui paljud inimesed teavad, mis on Eesti 4H? Kui paljud teavad, et meie organisatsioon on üks vahva, aktiivne ja rõõmsavärviline kogunemiskoht ja suhtlusruum, kus on alati toimunud palju huvitavaid ettevõtmisi? Paljud inimesed on teadlikud, et 4H on üks tore segasummalik laagriplats ja õpituba, kus osatakse näha väikestes asjades suurte kogemuste allikat tulevikuks.

Kuid oluline ei olegi siinjuures see, kui paljud meie organisatsiooni teavad. Oluline on hoopis see, et need, kes ise kaasa löövad, tunneksid rõõmu ja kasu sellest, mida koos õpitakse ja kogetakse. Sest 4Hd on alati tehtud ja tehakse edaspidigi iseenda ja nende jaoks, kes tahavad iseendale midagi huvitavat korraldada. Selles peitubki mittetulundusliku noorteühenduse mõte.

Kuidas mina, linnapoiss, siia sattusin?

Olgugi et olin pisut enam kui kümme aastat tagasi mitme aasta jooksul organisatsiooni üks eestvedajaid, volikogu esimees, sattusin tegelikult Eesti 4H juurde hoopis kummalisemat teed pidi. Kuna olin aastaid korraldanud noorte infomessi „Teeviit“, sain messil tuttavaks paljude noorteorganisatsioonide esindajatega ning mõnedki kutsusid mind oma liikmetele koolitusi tegema ja loenguid lugema. Nii juhtus ka 4Hga. Olin juhendajate üritustel tihti peale koolitamas avalike suhete ja avaliku esinemisega seotud teemadel. Üks kord, kui koolitus toimus Järvamaal ja oli mitmepäevane, olin haaratud ka muudesse tegevustesse, näiteks pidin õhtuse peo ajal peokohas ukse peal seisma ja korda valvama, et kohalikud liigse lärma-kusega peoüritust segama ei tükiks. Siis olimegi Gerly Piiriste ja Küllike Altenbergiga seal ainsad täiskasvanud, kes lastel ja noortel silma peal hoidsid. Seltsamal õhtul esitasid Gerly ja Küllike idee, et miks siis mitte juba meiega tihedamalt koostööd teha ja meie ridadesse astuda.

Kes juhatab aastakoosolekut?

Olin umbes pool aastat 4H liige olnud, kui sõitsin aastakoosolekule Raplasse. Mäletan veel seda, et hilinesin ja koosolek oli juba mitu minutit kestnud, kui Rapla maavalitsuse saali pisut hingeldades sisse astusin. Keegi hüüdis: „Priit, meil on vaja koosoleku juhatajat!“ Ja nii ma seal, peaaegu seljakott seljas, siis kogu selle suure saalitäie rahva ette astusin ja seda koosolekut juhatama hakkasin, teadmata midagi päevakorrast või muudest protseduurireeglitest. Küllap sain hakkama, sest ootamatult esitati minu nimi uue juhatuse nimekirja ja eneseleegi üllatuseks sain ka sinna valitud.

Tallinna klubi

Varsti pärast aktiivsemat tegutsemahakkamist 4Hs haarasin sinna kaasa ka kümmekeond oma keskkooli- ja ülikooliaegset sõpra, kellest moodustus Eesti 4H Tallinna klubi. Paljud imestasid tookord, et kuidas siis maanoorte organisatsioonil pealinnas oma klubi on. Kõlas kuidagi kummastavalt. Kuid toredaid laagreid, koosveedetud lõkkeõhtuid ja palju sportlikke ning seltskondlikke üritusi sai 4H tiiva all tookord korraldatud küll. Kõige eredamalt on meelde jäänud suvelaager Jõulumäel 1999. aastal ja muidugi meie lemmik IFYEd Eric ja Christy. Olime Tallinna klubiga tookord pea kõik kordamööda Ericu ja Christy majutajad ning suhtlema oleme jäänud tänaseni. Viimati käis Eric taas Eestis paar aastat tagasi, kui toimus laulupidu. Senini on mees Ericule õpetatud eesti keel, sõpradega kokku saades naerame selle üle, et ega need laused, mis talle selgeks õpetatud said, alati kõige tsensuursemad polnud. Aga ometi õppis Eric nii palju meie keelt, et nüüd, palju hiljem, Eestis käies ütles peast paljusid lauseid Lutsu „Kevadest“.

Palju toredaid inimesi

Eesti 4H on alati seisnud püsti paljudel toredatel eestvedajatel. Olgugi et need on aastatega vahetunud ning paljud on organisatsioonist välja kasvanud, on kogemus, mis seal tegutsedes saadakse, ikka kulda väärt. Midagi täiesti omal algatusel planeerida, otsustada ja siis ka ellu viia - see on kogemus, mida ei saagi iga inimene oma elu jooksul. Tõstaksin esile meelde jäävaid ühiseid ettevõtmisi Gerly Piiriste, Jüri Rute, Küllike Altenbergi, Anu Kersalu, Krista Habakuke, Evi Rohtla, Rutt Saveli, Eve Siilaku, Jüri Naela ja paljude teistega, kes minuga ühel ajal organisatsioonis aktiivsed olid. Paljud neist on tänini. Ja seda on hea teada.

Kuidas sai nime valitsuse otsedemokraatiaportaali TOM

Esitasime koos Gerlyga 1998. aastal Eesti Haigekassale projekti, mis oli suunatud tervisekasvatusele, ning saime laste ja noorte terviselaagri korraldamiseks ka raha. Projekti nimi oli „Homme Otsustan Mina!“. Mitu aastat hiljem, kui töötasin juba valitsuse pressinõunikuna, loodi Linnar Viigi juhtimisel valitsuse otsedemokraatiaportaali. Tegemist oli väga uuendusliku ideega, kus tavakodanikud said valitsusele ja ministriumidele otse oma ideid seadusemuudatusteks ja teisteks algatusteks esitada. Esialgu portaalil veel nime ei olnud. Siis aga korraldati peaministri büroos uue veebi nimekonkurss. Mäletan, et paljud kolleegid pakkusid huvitavaid nimesid. Kuid konkursi võitis minu esitatud nimi „Täna Otsustan Mina“ ehk esitähedest lühendatult TOM. Ega see midagi originaalset ju ei olnud, tegemist oli vana 4H terviseprojekti nime mugandusega, kus „Homme“ oli asendatud „Täna“-ga. Nüüdseks on valitsuse TOMist kasvanud välja kodanike osalusveeb Osale.ee.

Ei poliitikal

Mitmetel aegadel on üritatud 4Hd tõmmata ka poliitikasse. Nii oli veel 10-15 aastat tagasi, kui paljud meie organisatsiooni maarahva parteide noorteühenduseks pidasid. Tookord oli küll mitmeid meeldivaid kokkupuuteid omaaegsete maaerakondade poliitikutega, kellest markantsem kindlasti hilisem president Arnold Rüütel. Küll aga sai teadlikult võetud hoiak, et Eesti 4H poliitikasse ei sekku ning endale poliitikuid liigselt hõlma alla ei lase.

Küll aga on 4H ühel korral olnud tõmmatud ka pisut kõmutekitavasse poliitilisse tormi. Nimelt oli 4H nime kõrval päris pikalt kasutusel esialgne nimi Uus-Eesti. Veel siis, kui ametlikult nimeks jäänud vaid 4H, seostati ja mäletati siiski veel palju ka Uus-Eesti nime. 1999. aasta paiku otsustas aga grupp vanu poliitikategelasi, nagu Tiit Made, Ülo Nugis jt, moodustada uue partei, millele valiti nimeks just Uus Eesti. See tekitas meie juhatuses elevust ja hämmastust ning otsustasime kirjutada avaliku kirja protestiga niisuguse nimevaliku vastu. Meie argumendiks oligi tookord, et poliitikud on otsustanud kasutada nime, mis selgelt seostub veel meiega.

Mäletan, et poliitikud kasutasid siis tavapärasest JOKK-skeemi ehk teiste sõnadega,

kuna ametlikult Uus-Eesti nime meil enam ei olnud, võis seda nime kasutada ja registreerida kes tahes. Küll aga ärritusid poliitikud kõvasti meie protestikirja peale. Tiit Made koguni kirjutas sellest Maalehte artikli ning nimetas meie protesti toonase peaministri Mart Laari kättemaksuks neile.

Pean tunnistama, et töötasin sel ajal tõepoolest Mart Laari valitsuse pressinõunikuna ja olin ka üks selle protestikirja koostajatest, kuid Mart Laaril polnud asjaga ometigi vähimatki pistmist. Uus-Eesti nimeline partei sai küll loodud ja meie protest jäi paljuski hüüdjaks hääleks kõrbes, kuid ega sel parteil meie poliitmaastikul paraku ka pikka pidu olnud. Nüüd ei mäleta seda enam vist keegi.

20 aastat on alles algus...

Kui jälgida tänapäeval noorteorganisatsioonide töid ja tegemisi, siis ega neist palju avalikult kuulda ei ole. Ja küllap ei peagi olema. Iga laps ja noor, olgu ta maalt või linnast, peab endale leidma sobiva tegevuse. Lõpuks ei ole laias plaanis üldse tähtis, kas tegeldakse spordi, kunsti, muusika või mõne muu harrastusega. Oluline on, et meie lapsed ja noored ei upuks kõrvuni vaid virtuaalmaailma ega oleks niisama kasuliku tegevuseta. Eesti 4H on kindel koht maapiirkondade lastele ja noortele tegevuste pakkumiseks ja isetegemise võimaldamiseks. Peamine, et jätkuks eestvedajaid, et oleks huvitavaid ideid, mida teostada. Peamine, et ei raugeks tahtmine olla koos ühiste eesmärkide nimel, et õppida tegutsedes ja näha rõõmsavärvilist maailma ka väikestes ja lihtsates asjades.

2002 organisatsioonis

- Liikmeid oli organisatsioonis 726 ja 42 klubi.
- Volikogu esimeheks valiti Anu Kersalu.
- Volikogusse kuulusid Priit Tamme, Erti Haava, Anu Kersalu, Eve Siilak, Evi Rohtla, Marika Markus, Kai Punger, Riina Pakane, Jüri Rute, Hele-Mall Kink, Marju Koni, Katre Tiimla, Helmut Bachman.
- Peakontorisse võeti projektijuhina tööle Krista Habakukk.
- 4Hs korraldati ettevõtluskursus noortele, kus anti teadmised ettevõtluse alustest ning esmased teadmised äriplaani koostamisest.
- 21.-22. märtsil toimus Jõhvi Erapõhikoolis esimene sügislaager, mille põhitegevuseks sai indiacamäng.
- 8.-9. novembril korraldas 4H maanoorte konverentsi „Kuhu suundud, 4H?“ Türi Tehnika- ja Maamajanduskoolis.
- Loodi ENL ehk Eesti Noorteühenduste Liit.
- Laager toimus Kullimännikul 10.-14. juulil, kus üllatuskülalalisena lahutas noorte meeli ansambel Kala. Kohal oli 355 noort ja 60 juhendajat. Fotograafia nippe jagas Jüri Vlassov ning tantsu õpetas Jüri Nael.

Ettevõtluskoolitus Pärnus

2002 Eestis

- 25. mai – Tallinnas toimus Eurovisiooni lauluvõistlus.
- Eesti saab koos mitmete teiste Kesk- ja Ida-Euroopa maadega ametliku kutse NATOga liitumise läbirääkimistele.
- Asutati Academia Grata.

Kullimänniku laager

4H sekretär Liisa Saarse

Indiaca

Juhikoolitus algajatele juhtidele

Minu röömurohke ja sisutiheda lapsepõlve ja Eesti 4H vahele võib kahtlematult panna võrdusmärgi.

Heili Kärg (Varik)

Eesti 4Hs 1996 – 2004,

Pärnumaa piirkonna juht 2003. a.

Ligi 10 aastat võrratut seltskonda, traditsioonilisi ettevõtmisi ja meeleolukaid seikasid on unustamatud. 4H andis mulle kauakestvaid sõprussuhteid, oskusi, mälestusi ja teadmisi, mida ma kusagilt mujalt otsida ei oskaks. Anaconda klubi võttis aktiivselt osa peaaegu kõikidest väljapakutud laagritest, teemapäevadest ja pidudest – mitte lihtsalt ei osalenud, vaid võtsime neist maksimumi. Mitmeid kordi üllatuti: „Kuidas teie klubi juba jalgpalli mängib, kui just olite võrkpalliplatsil” või „Kas klaasimaal juba tehtud, et siin laulate.”

Aasta 2002 oli nagu iga teine 4Hs veedetud aasta – sisutihed, meeleolukas ja meelde jääv. Aasta algas jaanuaris traditsioonilise teatrikülastusega. Vaatasime Estonias „Sugarit”. Tänu sellele toimus ka järjekordne kohtumine parima seltskonnaga, kellega pidevalt tänu 4H-le trehvata üritasime – kohtumine Puiatu klubiga (Ahti, Arvi, Leho, Mikk, Martin, Ave) - tänu teile sai 4Hs palju nalja. Mul on isegi sahtli põhjas alles nende pikad ja rohkest illustreeritud südanlõhestavate emotsioonidega margi ja ümbriku abil postitatud kirjad. Meenutades juhtumeid, küülaskäike, ühiseid krutskeid ja pannkoogikiipsetamisi, tuleb siiani muie näole. Näiteks kord meil küülas käies jäid nad päevade kaupa „kogemata” kojusõidu bussist maha.

Aasta jätkus reisiga Stockholmi ja indiacavõistlusega Jõhvis. Noorsportlastele kohaselt tegime isegi Lavassaares selle tarbeks ühe treeningu. Kohale jõudes esimesel päeval tegime kõikidele võistkondadele tuule alla ja tööme poest ka tordi. Järgmisel hommikul aga selgus, et eelmisel päeval oli hoopis treening olnud ja et tõeline võistlus algab käesoleval päeval. Mis seal siis ikka, duširuumis tüdru-

kutega oma võidulaul juba ette valmis sepitsetud, astusime võistlustulle. Seekord võitu ei tulnud, aga võidulaul jäi ikkagi tagasiteel bussis kõlama.

Peale indiacat pakkisin asjad, et osa võtta alustava ettevõtja algkursusest, mis lõppes peale mitut etappi pidulikult Riisa Rantšos Pärnumaal. Esimest korda elus sai mul ka hobusega mõned kiiremad ringid tehtud. Tervitused Tammekale, kes oli kursusel tihti mu pinginaabriks, ja kursuse korraldajatele, tänu kellele olen saanud ettevõtluspisiku.

Vahepeal tegime ka suure tordi ja pidasime oma klubi sünnipäeva. Oma super klubiga, võib ka öelda täpsemalt – oma parimate sõpradega sel ajal ja siiani – sai üheskoos kõike tehtud: sporti, käsitööd, tantsu, laulu, üksteist ennastunustavalt toetatud ja alati üheskoos iseenda ja maailma üle naerdud.

2002. aasta kevadel lõpetasin keskkooli ja tegin suvel sisseastumiskatseid ülikooli tarbeks. Katsetele läksin otse Kullimännikult, kus toimus aasta tippsündmus kogu meie klubi jaoks – 4H suurlaager. Kohal oli nagu ikka parim seltskond – Puiatu noored, Anu ja Küllike, DJ Margus ja kogu meie klubi koos mu juhendajast emaga, kes meie klubi küll kunagi juhendama ei pidanud, vaid pigem meie klubisse võrdväärse tavaliikmena kuulus. Enne bussile tormamist, et ülikooli jõuda, sain osavust proovile panna taaskord indiacas, kus vastasvõistkonna moodustasid elukutselised võrkpallurid (Meresaar, Esna, Õuekallas ja Vesik). Väga uhke tunne oli 4H esindusmeeskonnas neid pommitada :). Peale ülikooli sisseastumiskatseid naasin taas otse Kullimännikule – palju oli veel teha ja paljude naljade üle naermata. Muuhulgas oli veel laval käimata – meie klubi astus ette „Lady Marmelade” paroodiaga oma võrksukkades ja hirmuäratavas pesus. Kutsuti aplausiga ka tagasi – ettevõtmine õnnestus!

Oli ilus aeg – minust sai hakkamist täis, elu nautiv ja missioonitundega inimene. „Õpime tegutsedes” on siiani üheks mu juhtmõtteks. Mul on sõbrad, kellega meenutada ühist 4H aega, ja ilusad kustumatud mälestused inimestest, keda nendel aastatel kohtasin. Olen tänulik, et sain olla osa 4Hst.

2003 organisatsioon

- Volikogu esimees oli Jüri Rute.
- Volikogusse kuulusid Jüri Rute, Anu Kersalu, Priit Tamme, Erti Haava, Evi Rohtla, Marika Markus, Kai Punger, Riina Pakane, Helmut Bachman, Reelika Kollist (Rüütli) ja Heili Varik (Kärg).
- 15. novembril esitleti Tartus Eesti 4H esimest arengukava.
- Juulis algas Eesti 4H juhendajate motiveerimise traditsioon, mis viis vabatahtlikud juhendajad erinevatesse Euroopa maadesse. Esimene reis toimus Slovakkiasse.
- Kiidupäeva raames külastati Vanemuise teatrit.
- IFYE- programmi asus juhtima Reelika Kollist (Rüütli).
- 22.-25. mail toimus Soomes Anjalas Eesti 4H ja Soome 4H kontaktseminar, kust võttis osa 25 juhendajat.
- Alustas tööd Pärnumaa 4H noorte volikogu.
- Taastati liikmestaatus Euroopa Noortalunike ja 4H Klubide Komitees.
- Augustis toimus esimene suurem koostööprojekt Soome ja Venemaaga. Rahvusvaheline seminar „4H leadership training“ korraldati Jõulumäel.
- 27.-28. oktoobril toimusid Indiacca-võistlused Palal Jõgevamaal.

Juhtimiskoolitus Jõulumäel

2003 Eestis

- 14. september – Eesti kiitis referendumil Euroopa Liiduga ühinemise heaks.
- Eesti päritolu sidevahend Skype levib kiiresti üle maailma.
- Euroopa Liiduga liitumise rahvahääletusel antakse kaks kolmandikku hääli liitumise poolt.

*Pärnumaa klubijuhendaja
Marikka Metsis ja tegevjuht Küllike Altenberg*

Juhtimiskoolitus Jõulumäel

Ülle Varik esindamas Eesti 4Hd

Liidrite koolitus Jõulumäel

Liidrite koolitus Jõulumäel

Need laagrid olid ühed unetuimad, kuid lahedaimad.

Priit Tamme (Tammekas)

4Hs tegev 1998 - 2006

Minu 4H tegutsemisaastad jäävad 1998.-2006. aasta vahele. Viljandi Ordu klubi sai alguse rahvatantsurühmast, kui 1998. aasta sügisel tuli õpetaja Vaike Rajaste tundi ja küsis, kas me tahaksime liituda sellise noorteühendusega nagu 4H. Kuna meie grupp veetis aega koos ka väljaspool tantsutrenne, liituski kogu rühm korraga Eesti 4Hga. Meie rühma juhendajaks sai meie tantsuõpetaja, aga valdavalt olime siiski iseseisvad: organiseerimise oma tegevused ise ning suhtlesime otse piirkonnajuhtidega. Klubi nimeks sai Viljandi Ordu. Meie esimesed koosolekud sai peetud Viljandi lossimägedes. Klubi nimest tulenevalt olid ametikohtade nimetused tuletatud ordude ajastust ja nii olid meil varahoidjad, piiskopid, rüütlid ja ka narr :) Traditsioone oli meil mitmeid. Kuid kõige tähtsam oli ikkagi liikmeks saamine ehk rüütliks löömine. See toimus lossimägedes koos väikeste katsete ning vande andmisega. Rüütliks löömisel kasutasime muidugi oma puidust tehtud mõõku, mis käinud kaasas erinevatel 4H üritustel.

Minu ja meie klubi aktiivsem tegevus jääb 2000.-2004. aastasse, kus mitmeid kordi sai ette võetud tee Jõulumäele laagrisse. Esimesed mälestused Jõulumäest seostuvad ühe üliaktiivse hommikuvõimlemisega, kus Priit Põiklik tegi 15-minutilise hüppamisharjutustega varahommikuse võimlemise! Sellest laagrist algas ka minu tutvus ja koostöö Küllike Altenbergiga. Laager jättis väga positiivse mälestuse ja tekitas suurema huvi 4H üleriigiliste ürituste vastu.

Edasi võtsin juba tihedasti osa erinevatest 4H üritustest. 2000. aasta sügisel käisin Evi Rohtlaga ühel Soome 4H piirkondlikul koolitusel. Kuna tegelesin rahvatantsuga, sai seal koos Eviga õpetatud eesti rahvatantse. Ühele kohalikule 4Hkale meeldis see ja kutsus mind tantse õpetama ka Soome üleriigilisse 4H laagrisse. 2002 sai koos mitmete teiste Eesti 4Hkatega laagrisse mindudki.

Mina ja 9 tüdrukut – milline paradüis! Laagris toimusid erinevad töötoad ja ühes õpetasin ise rahvatantsu. Laagris olid ka video ja ajalehe töötoad. Siit tuli idee sama asja organiseerida Eesti laagris. Omanud veidi kogemust koolilehe tegemisest, sai tehtud ettepanek 4H juhendajatele, kes olid ideega kohe nõus. Nii sai järgmised kaks suurlaagrit organiseeritud laagrilehe töögruppide. Hommikuti panime grupiga paika teemad, millest kirjutada. Õhtuti sisestasime need arvutisse ja hommikul kella 4 ja 6 vahel sai leht valmis ja tahvlile riputatud. Need laagrid olid ühed unetuimad, kuid lähedaimad. Minu tänud 4Hkatele, kes aitasid lehte organiseerida. Valdavalt – Kadi, Kadri, Piia, Kärt, Siim, aga ka paljud teised. Siim, tubli poiss, võttis edasise laagrilehe organiseerimise juba ise üle.

2000. aasta paiku tekkis mul huvi fotograafia vastu. Ja mitte niisama fotograafia, vaid just must-valge filmi ilmutamise ja paberile panemise protsess. Nii otsustasime teha must-valge filmi fotokursuse ning küsida toetust Kultuurkapitalist. Meie projekti toetati ja klubi liikmed said käe valgeks laboris. Vahepeal olin liitunud TTÜ Fotoklubiga ja osalenud mitmetel nende üritustel. Eelnevatest asjadest innustatud, tekkis soov kuidagi populariseerida ka fotografeerimist 4Hs. Selleks sai välja mõeldud fotokonkurss. Nagu igal konkursil oli sellel vaja ka toetajaid. Esimesel aastal sai kirjutatud Kultuurkapitalile projekt ning saime toetust ka paarist firmast tänu Priit Põiklikule ja Küllikesele. Järgmisel aastal aitas mind peakontorist Maris Moorits. Rahvahääletuseks sai kokku kirjutatud väike veebileherakendus, mis aitas mul ülikoolis ka ühe aine arvestatud saada. Paar aastat sai seda üritust organiseeritud ja siis võttis selle organiseerimise Siim üle. Mis ma ilma temata teeksin? Loodetavasti kestab see üritus veel kaua.

Tänu 4H-le olen saanud palju tuttavaid ja sõpru nii Eestist kui väljastpoolt. Meeles on palju toredaid koosveedetud aegu 4Hkatega üle Eesti. Eriti Lavassaare, Uulu noortega Pärnust, tartlastega, aga ka paljude teistega. Mitmed erinevad läbitud kursused ja ürituste organiseerimiskogemused nii Eesti kui rahvusvahelisel tasandil on olnud kasuks hilisemas elus.

Learning by doing!

2004 organisatsioon

- Liikmeid 1258 ja 80 klubi.
- Volikogu esimeheks valiti Jüri Rute.
- Volikogusse kuulusid Jüri Rute, Kadri Toomingas, Piret Maasik, Eha Kuld, Hiie Leppik, Rein Feldman, Anu Kersalu.
- Kaheks aastaks kinnitati ühingu revidendiks Rein Feldman.
- Allika tänavale soetati kinnistu kahasse Pärnu Aianduse ja Mesinduse Seltsiga.
- Sügislaager toimus Võhmas Viisandimaal.
- 4H suvepäevad toimusid 12.-16. juulil Karjamaal Ida-Virumaal. Osales 411 noort.
- Eesti 4H astus Eesti Noorteühenduste Liidu liikmeks.
- Kuidupäev toimus Pärnu teatris Endla.
- 22.-24. veebruaril toimus taliflaager Vastseliinas, korraldajaks Virumaa piirkonna noored.

Karjamaa

4H esindus "Teeviidal"

2004 Eestis

- 1. jaanuaril jõustus vanemahüvitise seadus.
- 1. mai – Eesti sai Euroopa Liidu liikmeks.
- Markko Märtin võitis Korsika saarel autoralli MMi etapi.

Talilaager Vastseliinas

Aastakoosolek

Eha Kuld ja Evi Rohitla

*Viljandimaa piirkonnajuhit Riina Pakane ja
Järvamaa piirkonnajuhit Eve Siilak*

Indiaca

Karjamaa

Rõõm ja naer ongi peamine põhjus miks ma 4Hsse pidama olen jäänud – ikka, et oodata järgmisi kohtumisi.

Marika Markus

Uus-Eestis ja 4Hs tegev alates 1996

1996. aastal tuli Puiatu kooli inglise keele õpetajaks Merle Randoja ning tema tõi meie kooli 4H. Mina olin tema kõrval ja aitasin ning toetasin. Kui elumere tuuled Merle kaugemale viisid, jätkasin mina 4Hga tegutsemist üksi. Ei saa ju väärt kraami lasta raisku minna! Puiatu põhikoolis olid vinged tüdrukud ja suurepäraseid poisid. Koolis seespool olid aktiivsed tüdrukud, poisid õitsesid seevastu väljaspool. Noored olid oma klubi niimoodi seadnud, et 4H klubi liikmeks ei saanud seal niisama. Soovija oli kõigepealt kandidaat ja siis tuli sooritada klubieksam, mis koondas keerukaid küsimusi 4H ajaloo ja organisatsiooni kohta. Eksami võtsid vastu klubi teised liikmed ja juhatus. Kuna sinna oli keerukas sisse saada, pidi klubilaseks olemiseks hästi käituma. Sest on ka kogemus, kus noor visati klubi ridadest välja. Oma klubi au kaitsti väga ning hoiti hoolega.

Tol ajal ei olnud meil Puiatu külaga kõige parem läbisaamine. Meil oli koosolek, kus otsustasime neid suhteid parandada. Tulime võrratu mõtte peale teha pensionäridele jõulupidu. Noored tegid isegi rahvamajas remonti, et majale viisakamat välimust anda. Noored kütsid, koristasid ja kaunistasid maja. Koos Ene Uulandi ja kooliga valmistati ette esinemiskava ja 4Hkatest poisid käisid, lipsud ees, näitamas oma teenindamisoskusi. See oli üritus, mis tõmbas maha pinged küla ja noorte vahel. Pärast seda harrastasid Puiatu 4H liikmed timurlust, käies erinevatel abitöödel ning memmed küpsetasid neile tänutäheks pannkooke.

Puiatu 4H klubi eestvedamisel ning vanemate toel tehti korda Tünnimäe laululava. Sealsel platsil taaselustati bändiga jaanitulede traditsioon. Eestvedajad olid 4H klubikas Kristel Rull ja tema isa Harri. Poisid ja tüdrukud selles klubis hoidsid väga kokku ning nende sõprus oli tugev. Et 1999. aastal Jõulumäele laagrisse sõita, kirjutasid nad vallavalitsusele kirja, milles lubasid terve suve teeääri koristada, et vald maksaks kinni nende sõidu ja osalustasud. Teeäärte koristamine sai alguse üle-eestilisest kampaaniast „Teeäred puhtaks“, mida

juhtis Viljandimaal meie jaoks oluline Kaja Kaur. Leiud olid ju väga toredad, kuid kohati laste jaoks ka hirmuäratavad. Rahapada me ei leidnud, kuid leidsime ühise meele ja keele ning võimaluse, kuidas olla kasulik vallale ning nemad omakorda jälle meile.

Viljandimaa piirkonna eesotsas oli Krista Habakukk (neiuna Sild), kellega koostöös toimus ka meie esimene laager Viljandis 1997. aastal. Ele Saar Viljandimaa Omavalitsuste Liidust koos oma abikaasaga oli laagri peakorraldaja. Tänu nende tegutsemisele sai sellest väga hästi toimiv laager. Kohal olid väliskülalised, tehti rongkäik, töötoad ja ekskursioon. Peale toda laagrit tekkis ka Viljandimaa piirkond. Hakkasime Kristaga koos aktiivselt tegutsema. Meelde on jäänud rõõmsad ja toredad emotsioonid, mille elavaks näiteks oli Anu Kersalu, kes ravis ühe poisikese traumat laagris naeruteraapiaga. Ja terveks see trauma sai. Eri-liseks sündmuseks oli ka 4H tolleagese juhi Gerly Piiriste saabumine metsalaagrisse udupeenes rohelises kleidis ja ülikõrgete kontsadega. Ta sai suurepäraselt nende koordineerimisega hakkama! Eks see rõõm ja naer ongi peamine põhjus, miks ma 4Hsse pidama olen jäänud – ikka, et oodata järgmisi ja järgmisi kohtumisi. Mõne aja pärast viisid elumere lained mind aga Jõhvi. Muidugi viisin endaga kaasa ka 4H, mis sündis Ida-Virumaal Jõhvi Noortekeskuse juurde. Narvas oli olemas juba klubi Tiiu Assafrei ja Margit Markuse vedamisel ning Reet Väli abil. Ka seal toimus inimeste suurepärase koostöö. Vahva näide on transporditeenus: vahel oli ju vaja lapsi transportida, siis Kiidile suurlaagrisse sõitsid Virumaa lapsed tol ajal kõige odavama transpordiga – Reet Väli kiirabiautoga.

Virumaal tegutsemise algaastatel astus ühel ilusal päeval Jõhvi NK uksest sisse Rein Feldman. Rääkis oma Aseri poiste klubist ning otsustas, et ka temast ja tema poistest saavad 4HKad. Ja enam ta Noortekeskusest välja ei läinudki. Nii sai Aseri poisteklubist 4H klubi ning Reinust asendamatu tegelane Virumaa piirkonnas. Jõhvi NKs tegutsesime me kolmekesi - mina ja Ave Shzymanel ning Tea Kivirand. Kuid kuna meie särav Feldman on kange ning ajas nagu uni asju ning alla ei andnud, sündis peatselt ka Virumaa piirkond. Tema ajas asju ja mina tegutsesin - ilma Reinuta poleks me ilmselt niikaugele jõudnud. Reinu võib julgelt iseloomustada multifilmist „Jääaeg“ tuttava lobasuu SIDI kaudu, kelle kohta on öeldud, et ta on nagu tatt, mis meid kõiki koos hoiab. Varsti ilmus meie Jõhvi NKsse uus noor juhendaja Krista Masing, kes aitas Võrumaal korraldada noortel esimese talilaaagri. Peale seda jäidki iga-aastased talilaaagrid noorte enda korraldada. Seda traditsiooni on jätkatud siiani ning see on andnud noortele väga hea organiseerimise kogemuse. Paljud on saanud julgust toimetada ka muude projektide kallal iseseisvalt.

Ka üks tore traditsioon on alguse saanud just Virumaa piirkonnast. Kuna suured

poisid ja tüdrukud oskasid juba liialt hästi võrkpalli ning väiksemad ja mitte-
oskajad jäid laagrites ja kohtumistes nendega mängimisel hätta, otsustasime
otsida uue ja kõikidele midagi uut pakkuva mängu. Et mängida sama mängu,
kuid nii, et kõik ellu ja terveks jääksid, leidsime me võrkpalliga sarnase mängu -
indiacaa. Sellest vahvast sulepallimängust kasvas välja meie üks suurimaid
traditsioone. Alatskivi oli sellel alal hakkaja ja tegutseja – nemad organiseerisid
reeglid ja kohtunikud. Sellest kasvas välja suvistes laagrites mängitav mäng ning
ka iga-aastased üle Eesti peetavad indiaca-turniirid.

Omamoodi suureks julgustükiks oli teha aastal 2004 suurlaager Karjamaal,
millest sai läbi aegade suurim laager 4Hs. Künnatagune suur ja mõnus veesilm
kompenseeris mõnegi olulise puudujäägi laagrikorralduses. Lapsed olid laagriga
rahul ning nautisid oma tegevusi ja suve. Karjamaa laagri läbisaamisega lõppes
ka minu üks ajajärkudest 4Hs.

Oleme küll Ida-Virumaa klubi, kus on palju noori teistest rahvustest peale eest-
laste, kuid integratsioon ei ole olnud meie jaoks midagi erakorralist. See on meile
olnud igapäevane töö ja tegevus. Kõik lapsed on meie jaoks olnud ühesugused.
Oleme pidanud arvestama vaid rahvuste eripäraga. Narva klubi on tegutsenud
rohkem omapead ning tegelenud rahvatantsuga. Ka oma klubinime said nad
tantsuringi nimetuselt - Päikeseratas. Narva klubi juht Tiiu Assafrei ja tema
pere on pikki aastaid võõrustanud IFYEsid ja sellega toonud ka Ida-Virumaa
suurema laiguna Eesti kaardile. Särav täht Virumaa piirkonnas on olnud Pille
Lille ja temaga koos Kohitla-Järve Ühisgümnaasiumi klubid. Kelleta aga ükski
üritus piirkonnas mööda ei lähe, on asendamatud juhendajad Margit Markus
ja Piret Viirlaid.

Kui Rakverre tuli õpetajaks Merike Mäe, algas tegevus aktiivsemalt ka Lääne-
Virumaal. Mõnel hetkel koguni nii aktiivselt, et Merikese juhtida jäi kogu Viru-
maa piirkond. Aastal 2005 kadus ära piirkond dokumentaalselt, kuid klubid
tegutsevad omasoodu edasi. Kui 2006. aastal tagasi 4Hsse tulim, siis meie piir-
konna taasisutamise koosolekul hüüdsid juhendajad ühest suust taas tere tule-
mast 4H ja elagu Virumaa piirkond! Alguses olime veidi aega vaatlejad ja
tarbijad 4Hs, kuid arvestades meie aktiivseid juhendajaid ja noori, olime mõne
aja pärast võimelised juba ise panustama 4H tegevustesse.

EDU konverentsil julgesid meie praegused tublid noortejuhatused liikmed
Mari-Liis Kүүsmaa ja Jaanika Juuse võtta ette esimese avaliku esinemise ja
juhtisid juba 14aastaselt töörühma. Pärast seda on nad olnud asendamatud
tegelased Virumaa piirkonnas. Paljud noored on saanud 4Hst jõudu ja julgust
tegutsema omapäi ja enesekindlalt tulevikku astunud. Seega on ka edaspidiseks
20 aastaks 4H-le vaja leidlikkust, ettevõtlikkust ja julgust tegutseda ning panna
noored ühes rütmis hingama. Samamoodi nagu siiani tuleb hoida oma inimesi
ning rääkida asjadest avameelselt!

2005 organisatsioonis

- 1256 liiget ja 89 klubi.
- Alates 2005. aastast muutus mittetulundusühingute seadus ning sellega seoses anti ühingu igapäevane juhtimine üle volikogult juhatusetele.
- Juhatusete liikmeteks valiti Anu Kersalu, Kadri Toomingas, Tiina Lilleleht, Helena Kolga ja Eha Kuld.
- Juhatusete esimeheks valiti Anu Kersalu.
- 2005 asus peakontorisse tööle Maris Moorits Küllike Altenbergi lapsehoolduspuhkuse asendajana.
- Ilmus rahvusvaheline 4H brošüür koostöös Soome 4Hga.
- Toimus koostööprojekt „Today and Tomorrow“ Soome, Norra, Rootsi ja Läti 4Hga. Seminar toimus Ojakol 21.-25. aprillil.
- USA Connecticuti osariigi 4H esindaja Ellen Paine külastas Eesti 4Hd.
- 30. juulist 8. augustini osaleti Kihibny projektis Apatiitis Venemaal.
- 25.-27. veebruaril toimus 40 osavõtjaga talilaager Jänedal.
- 22.-23. oktoobril toimus 120 osalejaga sügislaager Alatskivil.
- 1. veebruaril toimus 494 osalejaga teatrikülastus koos kiidupäevaga Viljandi Ugalas.
- Algas 4H fotokonkurss Priit Tamme eestvedamisel, mis kestab edukalt tänini.
- Noorte eestvedamisel moodustati 4H aktiiv, kuhu kuulus toona ligi 50 noort, kes avaldasid soovi rohkem osaleda ja kaasa rääkida 4H igapäevases tegevuses.

Rahvusvaheline seminar "Today and Tomorrow"

2005 Eestis

- 9. jaanuaril oli torm, mis tekitas merevee taseme tõusu ja üleujutuse Lääne-Eesti saartel ning Lääne-Eesti rannikul, sealhulgas Pärnus ja Haapsalus.
- 14. veebruar – hakkas tööle veebisait YouTube.
- Andrus Värnik võitis Helsingi MMil odaviskes kulla ning Gerd Kanter kettaheites hõbemedali.

4H esindus Apatiiti seminaril

Meeskonnatöö

Suvepäevad Jõulumäel

Suvepäevad Jõulumäel

"Teeviida!"

Mesi peitub igas õies.

Helena Nõmmik (Kolga)

Eesti 4Hs alates 2000. a.

Ma olen tänulik inimestele, kes on loonud 4H. See armas noorteorganisatsioon on minu elu igast otsast raputanud ja minus väärtusi kasvatanud. Kui ei oleks olnud 4Hd, ei oleks ma ehk näinud elu lähedamat osa: nii palju seiklusi, enesearendamist, koolitusi, sõpru.

2000. aastal liitusin Põltsamaa Ühisgümnaasiumi 4H klubiga "Keep it Real". Meie juhendajaks oli Evi Rohitla ning klubis väga palju ühevanuseid noori, kellega koos olid ettevõtmised alati huvitavad. Päris algusaastatest mäletan, et ühel suvel käisime koos klubiga metsas tööl, istutamas puid. Tänu klubile sain teada, mis 4H on ja milliseid võimalusi mul kasutada on. Hakkasin aktiivselt osalema klubisisestel üritustel ja käima suurlaagrites.

2005. aastal osalesin Järvamaal üle-eestilises 4H talilaagris. Talilaagreid korraldasid alati piirkonnad ise. Seal laagris aga oli väga palju aktiivseid noori kokku saanud ja leidsin omale laheda kaasteelise - Ragnar Kekkoneni, kellega koos olime justkui tornaado: meil oli ühiselt nii palju ideid ja energiat. Laagris saime endale ka hüüdnimed: Metsik Ragnar ja Troopiline Helena. Ühisel rongisõidul tagasi kodu poole arutasime Ragnariga, et noored võiks ISE hakata korraldama talilaagreid. Meie energiat ja tohutu tahtmine oli nõnda suur, et selsamal rongisõidul panime paberil kõik üksipulgi paika, mismoodi võiks laager välja näha ja kes millegi eest vastutab. Loomulikult oli peakontor sellest ideest väga vaimustunud ja meie anti vabad käed laagri korraldamisel. Aastal 2006 korraldasime Jõgevamaal Sadukülas üle-eestilise 4H talilaagri. Organiseerimiskogemuse käigus mõistsime, et 4H vajab noorte rohkemat tegetsemist ja kaasaraäkimist. Tol aastal oli meie peakontoris tööl Maris Moorits. Ta tuli paljude uute ideede ja vaadetega. Nii süstis ta Ragnarile ja mulle idee luua 4H AKTIIV, kuhu aktiivsed 4H noored said ühise kirjaliku list'i kaudu teha ettepanekuid, ideid. List'i kaudu hakkasime

kaasama noori ürituste korraldamistesse ja messidel osalemistesse. Tänu sellele said ka piirkonna noored haaratud otsuste tegemistesse ja info 4H tegemistest levis kui kullutuli. Noored olid väga avatud ja lahtised, tagasiside oli väga positiivne, peakontor ja juhatuse mõistis üha enam, et noored on nii tahtejõulised ja et nüüd on aeg hakata rohkem rakendama „Noorelt noorele“ põhimõtet. Aastal 2007 loodi NOORTENÕUKOGU, mis oli nõuandev organ juhatusele, igast piirkonnast kuulusid noortenõukogusse kaks aktiivset noort. Alates aastast 2006 kuni tänaseni on korraldanud talilaagreid ainult noortenõukogu.

Kui ma vahepeal aktiivselt 4H protsessides ja sündmustel ei osalenud, tundsin, et miski on puudu ja ma lihtsalt ei kujuta ette elu ilma 4Hta. Tänu 4H-le olen ma õppinud noorsootööd, avastanud, et minus on noorsootöötaja energilisust. Eelkõige olen ma just tänu 4H-le aru saanud, et mesi peitub igas õies. Tänu 4H-le olen ma avastanud, et maal on vahva elada. Tänu 4H-le olen ma saanud palju inspiratsiooni ja oskusi oma igapäevatööd teha. 4H tekitab minus nii palju emotsioone ja sõnu, et ma ei oska seda kõike väljendadaagi. 4H-inimesed: vot need on hingelt noored! Tänu nendele inimestele on ka organisatsioon noor ja avatud!

2006 organisatsioonis

- Liikmeid 1751 ja 98 klubi.
- 31. juulist 4. augustini toimusid 505 osalejaga 4H suvepäevad Jõulumäel. Suvepäevi jääb meenutama laagrileht ja Rauno Pehka külaskäik.
- 13. oktoobril tähistas Eesti 4H oma 15 aasta juubelit Olustvere mõisas.
- 28.-29. oktoobril toimus 160 osalejaga indiaa sügislaager Põltsamaal.
- Käivitati laste loodusprogramm ning looduslaagrid 6-12aastastele lastele.
- 24.-26. veebruaril toimus 38 osalejaga talilaager Sadukülas Jõgevamaal.
- 13. jaanuaril toimus kiidupäev Rakvere teatris.
- Jaanuarist alustas oma ajalugu 4H fotokonkurss Priit Tamme eestvedamisel.
- Novembris valitakse Küllike Altenberg Noortepoliitika Nõukogusse ENLi delegeerimisel.

Juhatus ja peakontori töötajad

4H teenetemärgid

4H asutajaliikmed juubeliüritusel - Jüri ja Maive Rute

2006 Eestis

- 23. september – 2006. aasta Eesti presidendivalimised: valimiskogu valis 174 poolthäälega Eesti Vabariigi neljandaks presidendiks Toomas Hendrik Ilvese.
- 14. märtsil maetakse Lennart Meri, Eesti kirjanik, filmimees, diplomaat ja poliitik

Suvepäevade rongkäik

Suvepäevad

Laager

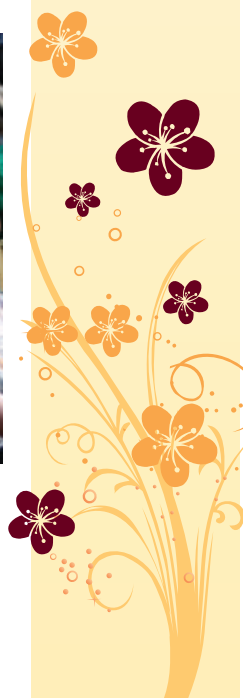
Juhatuseliikmed Rein Feldman ja Helena Nõmmik

4H hüümi autor Toomas Volf

Laager

Küllap on 20 aastat piisav aeg, et saata üks põlvkond minema ning võtta asemele uus.

Inga Raudsepp

Eesti 4Hs tegev alates 2003,
Pärnumaa piirkonna juht alates 2005

Istusin Pärnu Maavalitsuses Kalli Rõõmusaare kõrval koosolekul. Äkitselt küsis ta üllatuslikult, kas mina ei olegi veel 4Hs. Astusin järgmisel õhtul laste ette – ja mul oli korraga hulganisti liikmeid. Kui ma 2003. aastal 4Hga liitusin ja peatselt omale ka päris hulga noori kampa sain, ei leidnud me endale kohe tegevust. Kuid et Tootsi park oli väga viletsas korras, tegimegi esimese projekti, kus süvendati ringbasseini. Sealtsi hakkasid juba nii minu kui minu laste mõtted jooksuma edasise heakorra poole. Tegime korda silla ning lillealused. Nüüd on ringikas jäänudki kohaks, mida 4H hooldab ja kus toimetab. 2004. aasta pildile jäi 101 riigikogulast! Ei, tegelikkuses oli klubijuhendajal Ülle Varikul vedada mitu klubi Jõõpres ja Lavassaares, kelle arv kokku andis ülisuure 101. Edaspidi, kui Jõõpre ja Lavassaare aktiivsed noored teistesse koolidesse haridust omandama läksid, jäi suuri- maks Kärmete Tootsikate klubi 78 liikmega.

Pärnumaa piirkond on ette võtnud kõikvõimalikke üritusi, paljudest on saanud ka mõnusad traditsioonid. Pärnjões on olnud iga-aastane tantsupäev, alati rohket osavõttu on saanud sõbrapäevaiiritus ja päkapikupäev. 4H traditsiooniline mäng indiaca on leidnud eriti sooja vastuvõttu just Lavassaare ja Tootsi klubide seas. Mängitakse omavahel ja üle-eestiliselt, peetakse laagreid ja turniire. 2003. aastal tegi iga klubi oma fotod ning need seati 4H saali seinale. Nii oli igaihel võimalus kas või nägupidi teistega tuttavaks saada. Ühestki teatrikülastusest ja kiidupäevast ei ole Pärnumaa maha jäänud. Ikka kohal ja rohkearvuliselt!

Meie juhendajad on enamikus koolide huvijuhid ja õpetajad ning kokkusaamised alati väga rõõmsad ja ideederohked. 4Hs meeldibki meile just seltskonna pärast ja eks reisidelgi ole oma kaal, sest igal aastal on olnud ka Pärnumaa oma reis, mis on noored viinud Klaipeedasse, Palangasse, Taani, Londonisse ja teistesse kaunitesse paikadesse. Midagi polnud teha, kui lapsed soovisid, tuli nendega ju reisida. Ülle Varik suutis käia Helsingis ära koguni 17 korda jõuludeaegset linna

vaatamas. Rohkem ei jaksanud.

Vaatamata sellele, et meil vahepeal on piirkonnajuhte olnud mitmeid: Pille Perner, Reelika Kollist (Rüütli), Annika Kersalu, Inga Raudsepp, on meil olnud aktiivne ja tegevust täis elu kogu aeg. Kunsti on meie koolitustel ja laagrites alati vedanud Tali klubi juhendaja Eha Kuusk, kes 4Hs olnud päris algusaastatest saati. Populaarsust on kogunud erinevad käsitöölised viltimisest puupõletuseni.

Laagrid on alati olnud 4H ühisosa. Pärnumaa pidas 2003. aastal ühislaagrit Viljandimaa piirkonnaga Jõulumäel, ja eraldi laagrid pea igal aastal. Meeleolukad olid suvepäevad Koongas 2005 koos muinaspäeva ja linaste riietega ning loomulikult vibulaskmisega. 2005. aastal oli ka noortele väga vajalik projekti kirjutamise koolitus, mille tulemusel kirjutatigi oma klubile projekt. Rahastuse said 4H poolt nii seemnekasvatuseprojektid kui ka projekt „Esiisade kombel“, mis tutvustas meile muinasaega, samuti mõnus ülemaakonnaline projekt lindude söögimajade ehitamiseks.

Juhendajad on andnud üksteisele ja iseendile suurt motivatsiooni tegutseda ja toimetada. Samuti on 4Hsse koondunud sellised lapsed, kes enam rahu ei anna ja tahavad kogu aeg midagi teha ja kuhugi minna. Eks seegi hoiab kogu aeg tegevuses.

Lavassaare ja Jõõpre klubide juhendaja Ülle Varik meenutab:

Mäletan Kersti Liivat, kes rääkis Jõõpre Põhikoolis 4Hst – tal olid kaasas 4H embleemiga tass ja särk ning tema vaikne, kuid vaimustunud jutt sellest organisatsioonist tõi mulle järgmiseks päevaks 43 värsket 4Hkat. Organisatsiooni kuulumine andis väga paljudele maalastele reisimise ja laagrites käimise võimalusi. Laps oli organiseeritud ja sai kindel olla, et kõik on kontrolli all. Olen küll lapsevanemate poolt ütlemisi kuulnud, kui mõni nädalavahetus üritustega on sisustamata jäänud, et polegi lapsevanematel taas vaba nädalavahetus.

Minu Anakonda klubi ehk Anakad, nagu nad end ise tavatsesid kutsuda, tegutses isepäi ja omamoodi. Ma ei teadnudki siis, mida tähendab olla täiskasvanud klubijuht. Olin lihtsalt liige, sest nende teotähe ja aktiivsus ei vajanudki mind. Hiljem, kui Anakad juba suuremaks sirusid ning igaüks oma teed läks, hakkasin klubijuhendajana tegutsema. Kui nad olid kõrgkoolides, käisid nad ikka endiselt Lavassaares 4H aastapäevadel iga aasta. Kui nende klubiliikmed

hakkasid peresid looma, siis lagunes klubi, kuid sõpruskond jäi. Küllap on see lastele palju kaasa andnud, silmaringi laiendanud ning olnud lastele imeline ja vaheldustpakkuv tegevus.

Olen 4Hs 1996. aastast ning imekspandavalt on selle ajaga saanud ka minust pisut käsitöönimene ja olen isegi hakanud niiti nõela taha ajama! Juhendajatest on saanud superseltskond, kes kunagi ei virise, ja kõike saab ravida naljaga. Tulin 4Hsse esialgu ju sellepärast, et oma isiklikele lastele pakkuda rõõmsat ja arendavat tegevust, kuid jäin ka teiste laste pärast. 4H moto – õpime tegutsedes – käib nii laste kui juhendajate kohta. Igaüks õpib järjest rohkem ja mida iganes me vaid ette võtame, me teeme ära - sporti, käsitööd, laulame ja tantsime, mängime. Kogu aeg õpime midagi uut ja huvitavat.

4H on koht, kus iga laps saab olla tema ise. Markantne näide tuleb ühest laagrist, kus kaks täiesti erinevat last: üks ütles, et ta on nii väsinud ja kõik ööd on nii lühikesed, teine polnud elus nii palju magada saanud ning on end nii hästi välja puhanud. Eks nii need laagrid lähevadki. Igaühel omas rütmis, kuid kõik koos tegutsedes. 4H hoiab ka neid lapsi, kes ei ole viielised ja üliandekad. Siia võivad koguneda needki lapsed, kes on lihtsalt lapsed. Osalejad on ka need, kes on muidu ehk eemale tõrjutud.

Pärnumaal on tekkinud 4H liikmetest juba uued juhendajad. Küllap on 20 aastat piisav aeg, et saata üks põlvkond minema ning võtta uus asemele.

4Hkatest on kasvatatud noorsootöötajaid, huvijuhte ja õpetajaid. Küllap on neile see hästi muljet avaldanud ja mõjutanud.

2007 organisatsioonis

- Liikmeid 1823 ja 83 klubi.
- 4H alustas Laagrikasvatavate koolituskursuse teenuse pakkumisega.
- Hasartmängumaksu Nõukogu toetus Eesti 4H tegevustele oli üle 1 miljoni krooni.
- Toimus fotokonkurss „Mida mina näen linnas“.
- 17.-18. novembril toimus Jänedal vabatahtlike juhendajate koolitus „Aja planeerimine“.
- Koostöös Aegviidu Looduskeskusega toimus Noorteühenduse ELO ja Noorteühing Eesti 4H ühine loodusteemaline koolitus 3.-4. klasside õpilastele.
- Oktoobrist detsembrini oli 4H ettevõtluskoolitus noortele.
- 27.-28. oktoobril toimus indiaa sügislaager Imavere Põhikoolis
- 23.-25. veebruaril toimus talilaager Kurtna Noortekeskuses Illukal.
- 18.-20. oktoobril oli vabatahtlike juhendajate õppereis Soome 4Hga tutvuma.
- Kiidupäev Jõhvi kontserdimajas, kus esines ansambel M-Pact USAst.
- Põhjamaade 4H laagris osales neljaliikmeline esindus Eesti 4H noori.
- 17.-22. märtsil toimus vabatahtlike juhendajate reis Slovakkiasse.
- Alustas Noore Isikliku Projekti programm.
- Noorteaktiivi algatusel loodi 4H noortenõukogu, kuhu kuulus igast piirkonnast vähemalt kaks noort. Noortenõukogust sai juhatusel nõuandev organ.

2007 Eestis

- 26.–29. aprillil toimusid Tallinnas tänavarahutused seoses Pronkssõduri teisaldamisega.
 - 29. juunist 1. juulini oli Tallinnas X noorte laulu- ja tantsupidu.
-

Küidupäev Jõhvi Kontserdimajas

Küllike Altenberg ja 4H sekretär Ilona Miiler

4H riigikogus

Igal pool on maailmas nüüd inimesed, kes on hinge jäänud.

Reelika Kollist (Rüütli)

Uus-Eestis ja 4Hs alates 1994,

IFYE koordinaator, juhatuse liige, piirkonnajuht

Juba põhikooli lõpus saime teada 4H olemasolust ning otsustasime ka endale klubi luua Audru Keskkooli juurde. Ja mina otsustasin, et hakkam presidendiks! Kuid presidendiks mind ei võetud, kuna mulle ei meeldinud öösiti kodust ära olla ning ka laagrid ei olnud mulle meeltemööda. Viljandist Kultuuriakadeemiast kodukooli praktikale naastes püüdis mind kinni Anu Kersalu ning rääkis mind lihtsalt taas 4Hsse, nüüd juba juhendajaks. Koondasin huvilised lapsed klubisse, kuhu kuulusid nii suuremad kui ka väiksemad.

Nad olid üliaktiivsed, tahtsid igale poole kuuluda ja igale poole minna. Nad olid juhendajale tõeline peavalu. Kuid kui nad suuremaks olid kasvanud, said neist tõelised kooli pärlid, kellela polekski elu ette kujutanud. Minu Lepatriinudeks nad jäidki. Sealt koorus välja Liisa Lillemets, kes on praegu noortekogu esimees.

Kuna 4H muudkui kasvas nii Pärnumaal kui ka minus eneses, astusin juhatuse liikmeks ning klubitöö jäi tagaplaanile. Sealt aga viis elu mind IFYE koordinaatoriks ning alates 2006. aastast olen olnud tegev IFYE programmi juhina. Kui ma vahel olen mõelnud, et enam teha ei jõua, siis mõtlen nende koordinaatorite peale, kes igas maailma nurgas samamoodi tegetsevad. Ellen Paine on olnud Ameerikas minu hea kontakt, kes ütleb, et meil on kõige parem töö maailmas – täiesti maksuvaba! IFYE programmi juhtimine pole alati olnud ainult rõõm – näiteks on mulle esitatud kriminaalsüüdistus. Igati viks ja kena noormees Šveitsist osutus heroini-sõltuvusest paranejaks, kes oli tellinud omale minu aadressil metadoonitablette. Õnneks süüdistus võeti tagasi ja ma vangist minema ei pidanud. Mina aga jätkasin uskumusega, et ega enam nii ei juhtu.

Pärlid on olnud aga fantastilised. Igal pool maailmas on nüüd inimesed, kes on hinge jäänud. On olnud erakordselt toredaid ja vahvaid eesti peresid, kes ikka ja jälle enda juurde mõne IFYE võtavad. Leesmentide pere Pärnumaalt Talilt on olnud erakordselt vahvad. Pereisa räägib IFYEdega ainult eesti keeles. Parim keeleküimbluse näide! Selline tore eesti keel hakkab külge ning nende perest tulevad välja juba tubli keeleoskusega noored. Aastaid on olnud heaks pereks ka Assafrei pere Ida-Virumaalt, kes on pakkunud peavarju just saksakeelsetele noortele. Pärnumaa Rõõmusaare perel, kes uputab noori kultuuri, on õnnestunud panna ka mõni IFYE lavale eestikeelseid laule laulma.

Mind on hoidnud ja hoiab 4H juures siiani see inimeste suurus ja seltskond. See hoiab organisatsioonis tegevuses ega lase sind enam lahti. Olen olnud nii volikogus kui juhatuses, nii klubijuhendaja kui piirkonnajuht, IFYE koordinaator. Olen teinud läbi 4H kõikvõimalikud ametid ja lõppu ei paista.

2008 organisatsioonis

- 1706 liiget ja 108 klubi.
- Juhatuses esimees oli Anu Kersalu.
- Juhatuses koosseisu kuulusid Kadri Toomingas, Eha Kuld, Tiina Lilleleht, Reelika Kollist (Rüütli), Ragnar Kekkonen, Rein Feldman.
- Aastakoosolekul kinnitati 13-liikmeline 4H noortenõukogu.
- 2008. aasta suur kordaminek oli noortekonverentsi „Kuidas olla edukas noor kodukohas“ korraldamine. Idee selleks konverentsiks pärines 4H arengukavast, sest oli saabunud aeg, kui noortele oli oluline olla edukas. Oma kogemusi jagasid Ülo Vooglaid, Kalvi Kõva, Kristjan Pomm, Piret Sapp, Estel Pukk.
- Projekt „Kuidas olla edukas noor kodukohas“ pälvis Eesti Noorteühenduste Liidu projektikonkursil „Parim noorteprojekt 2008“ kolmanda koha.
- 4H noored koos ELOkatega osalesid Noorteparlamendi istungil riigikogus.
- Taaselustati Harjumaa piirkond.
- Kiidupäeval Pärnus vaadati etendust „Kolmekesi kahevahel“ ning autasustati fotokonkursi võitjaid.
- Käivitus neljaetapiline koolitus „Noored liidrid MTÜdes“ koostöös Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega.
- 29. veebruarist 2. märtsini toimus 36 osalejaga talilaager Tõrvas.
- 4H hakkas pakkuma laagrikasvatavate ja juhtide koolitust, see on esimene linnuke 4H Koolituskeskuse arendamise ja avamise suunas.
- Toimus esimene 4H linnalaager „Õppimine tegutsedes“.
- 28.07 – 1.08 toimusid suvepäevad Jõulumäel 300 noore osavõtul.
- 27.-28. oktoobri sügislaager Audrus tõi indiaa-võistlusteks kokku ligi 100 noort.
- 13.-16. augustil toimus vabatahtlike juhendajate õppereis Läti 4Hsse.
- 2008. aastal telliti tulevase 4H koolituskeskuse ehituse jaoks ekspert hinnang ja ehitusprojekt.

2008 Eestis

- 27. mai – Tallinnas pandi nurgakivi lammutatud Sakala keskuse asemele rajatavale meelelahutuskompleksile Solaris.
- 16. august – sõudjad Jüri Jaanson ja Tõnu Endrekson võitsid paarisarvulisel kahepaadil Pekingi olümpiamängudel hõbemedali.
- 19. august – kettaheitja Gerd Kanter võitis Pekingi olümpiamängudel kuldmedali.

Kiidupäev Endla teatris Pärnus

Noorte liidrite koolitus

Edu konverents

Naeruteraapia koolitus

Fotokonkursi eestvedaja Siim Sokk

*Endine 4H volikogu liige
Jüri Nael Edu konverentsil*

4H linnalaager

Eesti 4H on muutnud paljusid Tõrva noori.

Tauno Tilk

Eesti 4H liige alates 2004

Tõrva 4H klubi alustas oma tegevust suhteliselt tagasihoidlikult. Esimesed noored käisid 4H tegevust piilumas 2004. aastal Karjamaa suvelaagris. Seal saadud emotsioonid olid nii laes, et Tõrva 4H klubi T-Club sai väga kiiresti hoo sisse. Sellest ajast saadik on Eesti 4H andnud paljudele Tõrva noortele unustamatuid kogemusi. Ma võin päris kindel olla, et päris mitmedki noored on sellised, nagu nad on, just tänu 4Hst saadud kogemustele. T-Club on oma ajaloo jooksul osalenud aktiivselt väga paljudel üle-eestistel 4H üritustel ning samal ajal korraldanud ka oma klubis palju põnevaid ettevõtmisi. 4H on pakkunud oma liikmetele põnevaid reisimisvõimalusi.

Mina olen oma 4Hs oldud aja jooksul külastanud Austriat, Taanit ja Soomet. Neis riikides olid põnevad laagrid, kus nägi huvitavaid vaatamisväärsusi ja sai tuttavaks paljude välismaal elavate omavanuste noortega. Positiivseks võib lugeda seda, et mitmega neist toimub suhtlus siiani. Kuid lisaks sellele on meie klubist käidud välislahetuse programmi raames ka USAs ja teistes riikides.

Oma klubi tegemistest meenuvad mitmed reisid ja laagrid. Mäletan hästi, kui klubi otsustas ühes suvel ette võtta rattamatka. Käisime ratastega ühe järve ääres suvitamas. Matkal oli olemas kõik, mida keegi loota võis: nalja, tegevust ja head seltskonda. Ega noored ju rohkemat tahagi. Sõitsime järve äärde, mängisime erinevaid mängu, käisime paadiga sõitmas, tegime öösel lõket ja telkisime hommikuni. Siis sai jälle tagasi sõitma hakatud. Suurematest üritustest, kus klubi käinud on, meenub kohe kolm asja: iga-aastane kiidupäev, suured suvelaagrid ja talilaagrid. Viimast on ühel korral korraldatud ka Tõrva Gümnaasiumis. Tõrva klubist on välja kasvanud mitmed 4H aktivistid, kes on ennast tõestanud paljudes suurtes 4H tegemistes. Just suvelaagrid on näidanud, et 4H võimaldab aktiivne olla neil, kes seda ise tahavad. Erinevates laagrites on endale nime teinud ja kõikide 4Hkate seas tuntuks saanud sellised inimesed nagu Edward Rebane, Siim Sokk ja Tauno Tilk. Võib päris kindlalt väita, et need nimed on paljude 4Hkate jaoks üsna tuttavad. Peale meie klubi aktivistide on selliseid vahvaid tegelasi üle Eesti veel päris palju. Kõige parem on see, et 4Hkad on nagu üks suur pere. Seega võivad kõik õnnelikud olla, et neil on nii suur tutvusringkond. Hoolimata ajastust kehtib ikka veel mõttetera „Parem 100 sõpra kui 100 eurot“.

4H on andnud paljudele Eesti noortele põnevaid tegemisi ja elamusi, mis tulevad eesootavas elus kindlasti kasuks. On tore, et just väikestes kohtades tequtsevad suured klubid. See annab kohalikele noortele tegevust ja hoiab neid ehk pahan dustest eemal. Mina olen 4H-le väga tänulik kõikide toredate kogemuste eest!

2009 organisatsioonis

- Liikmeid kokku 1854 ja klubisid 91.
- „European Rally 2009“ toimus Eestis Jänedal Kadri Toominga eestvedamisel. Osales 132 noort üle Euroopa.
- 4Hsse asub tööle projektijuhina Ly Lumiste. Kodanikuühiskonna Sihtkapitali toetatud projekt „Noorteühing Eesti 4H noorsootöö tugisüsteemide arendamine“ ja Avatud Eesti Fondi Vabaiühenduste Fondi toel „NÜ Eesti 4H piirkondlike noortejuhataste arenguprogramm“.
- Ilmus „Maal on vahva!“ trükis.
- Noorte Isikliku Projekti tulemusel ilmub Toomas Kersalu koostatud luulevormis värviraamat „Tosin metsalaulu“ lastele vanuses 7-12 aastat.
- 20.-22. veebruaril toimus 25 osalejaga talilaager Kurtнас Harjumaal.
- 4H uuendas logo, nüüdne logo näib ümaram ja voolujoonelisem.
- 29. juunist 3.juulini toimub Eesti 4H linnalaager Pärnus.
- Trükiti Noortekonverentsi „Kuidas olla edukas noor kodukohas?“ koondvihiik ja järjehoidja.
- 17. jaanuaril toimub kiidupäev Paides 250 osalejaga.
- 2.-4. oktoobril toimus 40 osalejaga laste (7-12 a) looduslaager Mellistes.
- 7. märtsil toimub aastakoosolek Paide KENKis.
- 30. aprillist 1. maini toimus 110 osalejaga laste looduslaager Kirnal Tartumaal.

4H Eesti eelmine logo

4H Eesti uus logo

2009 Eestis

- Innovatsiooniaasta Eestis ja Euroopas^[1]
- 2.-5. juuli – Tallinnas toimus XXV üldlaulupidu.

European Rally Jänedal

4H lapsed

European Rally Jänedal

European Rally Jänedal

Aja jooksul muutusin 4Hs osalejast tegijaks.

Ragnar Kekkonen

4Hs tegev alates 1996, juhatuse liige alates 2008

1996. aastast hakkasin käima Tartu Loodusmaja loodusringis ning minu juhendajaks sai Kai Punger. 1998.

aastal otsustasime luua 4H klubi ning sellega koos avanes võimalus hakata käima suurlaagrites, millest võin pajatada ilmselt lehekülgi - alustades sellest, kui unustasin magamiskoti laagrisse või magasin viimase laagri öösel jäätiseauto maha või hoopis kui viibisin lilleseadelaagris Alatskivil koos ühe klassivenna ja umbes 45 tütarlapsaga.

Erinevad laagrid ja huvitegevused pakkusid mulle huvi päris pikki aastaid. Kui käisime juhendaja Tiina Lillelehega Soome 4H laagris, kohtusime Liliani ja Liisa Lepistiga, kes hiljem tõid endaga kaasa ka Ave Kongo. Nii tekkis uus punt nimega „Kambavaim“. Kambavaimu seltskonnaga kihutasime ringi päris mitu aastat, noppisime esikohti indiaa-võistlustel, korraldasime talilaagrit ja esindasime Eesti 4Hd infomessil „Teeviit“. Kambavaimu aktiivsem tähelend sai alguse 2005. aastal tollase tegevjuhi Maris Mooritsa kaasabil. Ta käis meil Tartus külas, kuulas ära meie ideed ja plaanid ning toetas iga meie mõtet. 2008 käisin tutvumas Ameerika 4H tegemistega ning 2009. aastal osalesin „European Rally“ korraldustoimkonna töös.

Alates 2010. aastast kuulun Euroopa Maanoorte Ühenduse (RYE) juhatusse Ida-Euroopa regioonide esindajana.

Aja jooksul muutusin 4Hs osalejast tegijaks. Koos tegevjuhi Küllike Altenbergi ning teise aktiivse noore Helena Nõmmikuga (Kolga) hakkasime üles ehitama noortenõukogu. Noorte kaasamine tuli ilma viperusteta ning tänu noortenõukogu aktiivsetele liikmetele oleme siiani tegevad ning kaasatud 4H juhatuse otsuste tegemisse. Esindusfunktsioon on olnud minu jaoks väga oluline ja 4H jaoks vajalik. Ka riigikogus noorteparlamendis 4Hd esindamas käinuna sain öelda sõna sekka Eesti noorsootöösse. Üsna loogiline sündmuse jada viis mind 2008. aastal 4H juhatusse. Tegevusi, teadmisi ja kogemusi on 4H mulle andnud väga palju. Püüan anda enda teadmiste ja kogemuste pagasist parima juhatajaks nüüd ka 4H juhatuse tegevust. 4H on organisatsioon, kes loob turvalise keskkonna, et katsetada ja proovida uusi asju ja samas andes täieliku usalduse ja toetuse neile, kes tahavad teha asja kirega. Aitäh teile kõigile!

Kai Punger meenutab:

Üheksakümnendate aastate alguses oli Tartu Linna Kultuuriosakonna noorsooteenistuse juhataja Luule Press ühel üritusel loodusmaja metoodikule Helle Kondile öelnud, et loodusmajast tuleks leida inimene, kes aitaks Tartus organiseerida 4H rühmi. Miks just loodusmajast? See tegevus on üle maailma looduse ja maaga seotud. Helle Kont, kellega koos käisime Tallinnas kultuuritöötajate täiendkoolitusel lillseadet õppimas, teadis, et mina olen kontaktis Tartu koolidest lillseadet õppimas käinud bioloogia-, geograafia- ja kunstiõpetajatega. Olen üle 10 aasta aidanud täiskasvanuid koolitada nii eralillekoolides kui Tartu Rahvaülikoolis. Need õpetajad aitasidki Tartumaal esimesed 4H rühmad luua.

Tartumaa esimesed 4HKad olid loodusmaja õpilased (juhendajateks Kai Punger ja Helle Kont), Descartes'i Gümnaasiumi rühm (juhendajaks Marju Koni), Raatuse Gümnaasiumi tüdrukud (juhendajaks Liivi Plint), Alatskivi lapsed (juhendajaks Ene Zirk) ja Nõo lillseadjad (juhendajaks Tiiu Rosenberg). Liitusid veel Lähte õpilased (juhendaja Tiit Helm), Elva klubi (juhendaja Kaie Lepp) ja teised loodusmaja õpetajad oma rühmadega (Helgi Kiiik, Ene Pilvet, Tiina Lilleleht, Tiiu Hansen), kes kõik on ka praegu Eesti 4H ridades oma õpilastega.

Toredad laagrid on olnud Alatskivil, Luunjas, LähTEL, Nõos jm. Osalejatel on hästi meeles esimene laager Alatskivil (nüüdseks on seal laager toimunud juba viis korda). Koos tegutsesid siis nii algklasside kui gümnaasiumi noored; tollane 4H juht Gerly Piiriste ise saatis vanemate laste tantse-mänge klaveril ja nooremad tegutsesid saali teises otsas poole ööni sukanägude valmistamisega Tiiu Rosenbergi juhendamisel. Tartu 4H on aktiivne osaleja programmis „Euroopa noored“ olnud 2004. aasta märtsist, mil korraldasime esimese suurema rahvusvahelise ürituse – külla saabusid 10 Soome 4H liiget Vihti vallast koos juhendaja Mirva Lindforsiga. Projektil oli kõlav nimi – „Võimalused igale noorele“. Meie põhieesmärk lisaks noorte suhtlemisele oli näidata tulevastele 4H vabatahtlikele noortepühendajatele kätte teetsi, kuidas huvitavalt aega sisustada, mida võtta ette looduses ja töötubades, kui raha napib. Naljakas oli see, et sel korral oli meil selle ettevõtmise jaoks raha rohkem, kui esialgu kulutada oskasime! Aga saime hakkama. Meelde on sellest ajast jäänud suur pingutus taotluse kirjutamisel – juhend ja taotlusvorm olid inglise keeles! Järgmiste taotluste kirjutamised läksid juba palju kergemini ning taas tegime toreda noortevahetusprogrammi. Noortevahetus koos Vihti 4H noortega toimus 2006. aastal jälle Eestis, seekord juba uued noored nii meilt kui Soomest osalemas. Ka seekord otsustasid noored üksteist ja erinevaid kultuure tundma õppida, projekti nimi „Kultuur üle lahe – lahe!“. Koosoldud päevad olid toredad, nii soome kultuuri päev, eesti kultuuri päev, kehakultuuripäev, suhtlemiskultuuri päev, Euroopa kultuuri päev ehk tolerantsi päev, kui ka koostööpäev. Põhjakõrbenud rahvusroog ja kuumast saunast lummelippamine ja kõik muu on meil siiani hästi meeles. Ja see ka, et poisse seekord kampa ei võetud – vahelduseks. Vist.

2010 organisatsioonis

- Liikmeid 1666 ja 90 klubi.
- Loodi Noorteühing Eesti 4H koolituskomisjon, mille ülesanne on liikmete koolitamine ja koolituskeskuse arendamine.
- Töötati välja 4H juhendajate koolitussüsteem ning tunnustussüsteem. Meeskonda kaasati ELO, skautide ja gaidide esindajad.
- 26.-30. juulil toimusid 4H suvepäevad Jõulumäel. Osalejaid 350.
- 19.-21. veebruaril toimus Jäned Põhikoolis talilaager.
- 16. jaanuaril toimus kiidupäev Tartu Vanemuise teatris. Osalejaid 325.
- AEF, Vabaiühenduste Fondi toel alustas projekt „NÜ Eesti 4H piirkondlike noortejuhatusete arenguprogramm“, mille raames koolitati noortenõukogu liikmeid "Maal on vahva !" õppeprogrammi edasi andmiseks.
- Kadri Toomingas asub Ida-Euroopa regioonide esindajana RYE juhatusse.
- Alustas Kodanikuühiskonna Sihtkapitali poolt toetatud projekt „NÜ Eesti 4H Koolituskeskuse poole“, mille raames töötati välja äriplaan ja koolituskeskuse teenused.
- Avatud Eesti Fondi Vabaiühenduste Fondi toel ilmus projekti „NÜ Eesti 4H piirkondlike noortejuhatusete arenguprogramm“ raames trükkis „Noortejuhatus on mõnus“.
- „Noorteühing Eesti 4H noorsootöö tugisüsteemide arendamine“ projekti raames ilmub „4H juhendaja käsiraamat“, nii eesti kui ka vene keeles.

Pühajärve

Koolitaja Estel Pukk

Nii nagu 1991. aastalgi on meil võimalus küsida ka praegu, kakskümmend aastat hiljem, kuidas saab 4H olla demokraatlik ja avatud mõttemalliga organisatsioon. Selleks on möödunud kaks aastakümnet andnud organisatsioonile iseseisva mõtlemise oskuse ning otsustus- ja tegutsemisvõime.

4H töötab laiapõhjalise organisatsioonina, kaasates nii lapsi, noori kui ka nende vanemaid. 4H eesmärk on levitada üleriigilist autoriteeti, mis põhineb avatusel ja koostöövalmidusel. Oleme koostööaltnid ja avatud suhtlemisele Eestis noorsootööd viljelevate organisatsioonide ja institutsioonidega. Koostöös teiste organisatsioonidega räägime kaasa nii noorsoo- kui ka maaelu poliitikas. Üks suuremaid unistusi on panna 4H kaasaráäktivuse oskus pakendisse, luua Eesti 4H Koolituskeskus, mis pakub organisatsiooni kogemust ja oskusi noorsootöötajatele üle Eesti.

Tartu

Pärnu

Tants

Rongkäik

Anu Kersalu

Noortele meeldib olla ja elada maal.

4H eesmärk on areneda niikaugesele, et noorel oma koduvallas on piisavalt võimalusi ja oskusi, et maale püsima jääda. 4H annab noorele kaasa sideme maaga ning oskuse ise toime tulla. Annab ettevõtlikkuse ja initsiatiivioskuse. Nii lapsed kui noored õpivad olema kaasatud ning osalevad aktiivselt kohaliku kogukonna tegevustes. Noorte ideed on alati oodatud ja aktsepteeritud. Neil on soov ja võimalus olla ise ja oma elukeskkonna jaoks midagi kasulikku ära teha.

Kõikides maakohdades ja väikelinnades tuleb aina rohkem noorsootöötajaid, kelle missioon on tõsta noorte aktiivsust ja ettevõtlikkust. Noored vajavad ka vanemate toetavat suhtumist, et uskuda ise oma võimetesse ning olla ellu astudes iseseisvad ning edukad. Tulevikupildis on laste ja noorte võimete arendamine riiklik prioriteet, mis väljendub nii noorsootööle suunatud eelarvetes kui ka riiklike programmide kvaliteedis. Eestis toimivad mitmed noorte arengule suunatud programmid, sealhulgas riiklik maanoorte programm, mille eesmärgiks on luua maal elavatele noortele linnanoorsooga võrreldes võrdsed võimalused.

Tulevikunägemuses on maaelu ja maal elamine mainekas ning Eesti maanoored tunnevad uhkust oma kodukohta üle. Nad teavad, et lapsepõlv maal on neile andnud sisemise turvatunde, töökuse, tervislikud harjumused ja hooliva suhtumise inimestesse ning loodusesse.

4H tuleviku tajumiseks on vaja eelmised kaks aastakümnet läbi vaadata ning lugeda. Tunda 4Hga seotud inimeste emotsioone. Raamatut tervikuna saadab muutuste ja arengute paratamatu jada. Katkematud muutused nii Eestis kui Euroopas on pannud organisatsiooni korduvalt proovile ning esitanud kahtlustava püsijäämise küsimuse. Kaks aastakümnet on aga kasvatanud Eesti 4H tugevaks ja sitkeks organisatsiooniks, mis nüüd juba julgelt silma vaadates võib anda kogemusi edasi noorematele järeltulijatele.

Laager

Laager

Eesti 4H laul

(Toomas Kersalu, Toomas Volf)

- 1. Hoia mu kätt ja tunne mu õlga,
iial me sõprust ära Sa põlga.
Süda meil kuum ja silmades sära,
argised mured unusta ära.*
- 2. Maailm on suur ja meiegi suured,
meeles pea ikka - kodus Su juured.
Jõudu meil koos on ilusat luua,
pisaraid viia, naeratust tuua.*
- 3. Talvel on kurb ja tuisus näed tuska,
üksinda olla justkui ei oska.
Sõbrad on need, kes annavad tuge,
oodata tuleb saabuvat suve.*

Refrään:

*Live Your life always funny, keep Your heart hot and friendly,
4H, 4H, 4H for every age.
4H, 4H, 4H for every age.*

taga tühi tiitelleht 1

taga tühi tiitelleht 2

tagakaan sise

*Raamat trükiti
Haridus- ja Teadusministeeriumi
ning Hasartmängumaksu Nõukogu toel.*

Haridus- ja Teadusministeerium

